

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 64/2025 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 47/2025 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Inkalotta Nuotio-Osazee, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitussihteeri Timo-Jaakko Uotila, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtava asiantuntija Jyrki Orpana, työ- ja elinkeinoministeriö
- budjettineuvos Niko Ijäs, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos, yksikön päällikkö Sakari Lehtiö, valtiovarainministeriö
- budjettineuvos Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö
- toimistopäällikkö Berndt Hertsberg, Finanssivalvonta
- toimitusjohtaja Juuso Heinilä, Finnvera Oyj
- hallintojohtaja Risto Huopaniemi, Finnvera Oyj
- toimitusjohtaja Lasse Vuola, Fundu Oy
- johtaja Petri Vuorio, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- johtaja, pääekonomisti Veli-Matti Mattila, Finanssiala ry
- johtaja, elinkeinopoliittiset asiat Anu Kärkkäinen, Rakennusteollisuus RT ry
- Director, Financial Services Tuomas Haapakoski, Wärtsilä Oyj, edustaen Teknologiateollisuus ry:tä

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Valtiontalouden tarkastusvirasto
- valtioneuvoston kanslia
- ulkoministeriö

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

- oikeusministeriö
- ympäristöministeriö
- Valtiokonttori
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Meriteollisuus ry
- Business Finland Oy
- Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Mikro- ja yksinyrittäjät ry
- Pääomasijoittajat ry
- Suomen Yrittäjät ry
- valtiotieteen tohtori Vesa Vihriälä

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä. Samalla kumottaisiin valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä annettu laki, valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettu laki, valtiontakuurahastosta annettu laki, valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annettu laki, valtion vientitakuista annettu laki, valtion alustakauksista annettu laki, valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annettu laki, ympäristönsuojelu- ja energiainvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annettu laki, julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annettu laki sekä Suomen Vientiluotto Oy -nimisestä yhtiöstä annettu laki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan lähinnä teknisiä muutoksia viiteen lakiin. Näitä lakeja ovat tuloverolaki, Finanssivalvonnasta annettu laki, Finanssivalvonnan valvontamaksuista annettu laki, Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettu laki ja yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annettu laki. Esitys perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteisiin, joiden mukaan Finnvera Oyj:n vientiä tukevaa roolia tulee vahvistaa.

Ehdotetun lain mukaan Finnvera Oyj:llä olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet toimia tehokkaasti valtion erityisrahoitusyhtiönä ja hoitaa yhtiön elinkeino- ja teollisuuspoliittista tehtävää. Laissa säädettäisiin yhtiön tavoitteista, tehtävistä, rakenteesta sekä pääpiirteissään yhtiön käytettävissä olevista rahoitusraameista ottaen huomioon valtion riskinkantokyky. Yhtiön ja Suomen Vientiluoton toiminnasta säädetään nykyisin kymmenessä eri laissa ja yhdeksässä asetuksessa. Keskeisiä lakeja on muutettu useita kertoja niiden säätämisen jälkeen. Toimintaa ohjaava kokonaisuus on muodostunut hajanaiseksi. Lainsäädännön kokonaisuudistuksen tavoitteena on selkeyttää sääntelyä ja koota se yhteen lakiin siten, etteivät toiminnan pääperiaatteet merkittävästi muutu. Yhtiön rahoitusvalvonta säädetään Finanssivalvonnan tehtäväksi.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2026 talousarvioksi.

Lait on tarkoitettu pääosin tulemaan voimaan 1.1.2026. Rahoitusvalvontaa koskeva luku tulisi kuitenkin voimaan vasta kahden vuoden kuluttua muun lain voimaantulosta. Siihen asti sovellettaisiin valvontaa koskevaa kumottavaa säännöstä. Kumottavassa valtiontakuurahastosta annetus-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

sa laissa oleva talousarvion ulkopuolisen valtiontakuurahaston sääntely siirretään uuteen valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annettavaan lakiin.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Ehdotuksen tavoitteena on toteuttaa erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:tä (jäljempänä myös erityisrahoitusyhtiö tai yhtiö) koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus ja varmistaa sille nykyistä paremmat mahdollisuudet toimia valtion erityisrahoitusyhtiönä sekä hoitaa tehokkaasti sille lainojalla annettua elinkeino- ja teollisuuspoliittista tehtävää. Uudistuksella pyritään parantamaan Finnveran tarjoamien rahoituspalveluiden toimivuutta ja vaikuttavuutta sekä varmistamaan sen rooli vientiä tukevana ja markkinapuutteita paikkaavana toimijana. Hallituksen esitys perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan toteutetaan Finnvera Oyj:n kokonaisuudistus ja Finnveran vientiä tukevaa roolia vahvistetaan.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä (1. lakiehdotus). Nykyisin Finnvera Oyj:n ja sen tytäryhtiö Suomen Vientiluotto Oy:n (SVL) toiminnasta säädetään kymmenessä eri laissa ja yhdeksässä asetuksessa. Hallituksen esityksessä eri laeissa olevat yhtiön tehtävät on koottu ehdotettuun uuteen lakiin, ja voimassa olevat lait ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi ehdotetaan muutoksia rahoitusmarkkinoita koskevaan sääntelyyn, tuloverolakiin ja yritysten asiakastietojärjestelmästä annettuun lakiin.

Ehdotetussa uudessa laissa on säännökset muun muassa yhtiön tarkoituksesta, hallinnosta, tehtävistä, rahoitustoiminnan ehdoista ja päätöksenteosta, taloudellisista toimintaperiaatteista, valtion vastuusta sekä yhtiön rahoitusvalvonnasta.

Lait on tarkoitettu pääosin tulemaan voimaan 1.1.2026. Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 4 lukuun sisältyvien rahoitusvalvontaa koskevien säännösten ehdotetaan kuitenkin tulevan voimaan kahden vuoden kuluttua lain muiden säännösten voimaantulosta.

Talousvaliokunta pitää ehdotuksen hallitusohjelman mukaisia tavoitteita kannatettavina ja puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyn muutosehdotuksin.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 47/2025 vp) arvioinut lakiehdotuksen perustuslainmukaisuutta erityisesti perustuslain 3 §:n (valtiollisten tehtävien jako ja parlamentarismi), 82 §:n (valtion lainanotto ja valtion antamat vakuudet), 87 §:n (talousarvion ulkopuoliset rahastot) ja 124 §:n (julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle) kannalta. Valiokunta huomauttaa, että hallituksen esityksestä puuttuu kokonaan esityksen arviointi valtion lainanottoa ja valtion antamia vakuuksia koskevan perustuslain 82 §:n kannalta, vaikka esityksen yksi merkittävä osa on eduskunnan suostumus valtiontakauksen ja valtiontakuu antamiseen. Valiokunta kiinnittää lausunnossaan vakavaa huomiota siihen, että eduskunnan tiedonsaantioikeu-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

den toteutumiseksi asianmukaisella tavalla hallituksen esityksessä tulee tuoda selkeästi esiin esityksen arvioinnin kannalta keskeiset perustuslain säännökset.

Perustuslakivaliokunnan mielestä esitys on huomattavan vaikealukuinen sekä sääntelyn yleisluontoisuuden että esityksessä käytetyn kielen vaikeaselkoisuuden vuoksi.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että 1. lakiehdotus on käsiteltävä perustuslain 87 §:ssä säädettyssä järjestyksessä ja että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä perustuslain 87 §:ssä säädettyssä järjestyksessä kuitenkin vain, jos perustuslakivaliokunnan lain 6 §:stä, 15 §:stä ja julkisen hallintotehtävän määrittelystä esittämät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan 2.— 6. lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Erityisrahoitusyhtiön rahoitusvaltuudet, niiden tarkempi jaottelu ja valtion vastuu

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan 1. lakiehdotuksen 6 §:n 1 ja 2 momentit (rahoitusvaltuudet) sekä 15 §:n 1 ja 4 momentit (valtion vastuu) ovat merkityksellisiä perustuslain 82 §:n ja 3 §:n näkökulmasta. Perustuslain 3 §:n 1 momentin mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta, joka päättää myös valtiontaloudesta. Perustuslain 82 §:n 1 momentin mukaan valtion lainanoton tulee perustua eduskunnan suostumukseen, josta ilmenee uuden lainanoton tai valtionvelan enimmäismäärä. Saman pykälän 2 momentissa todetaan, että valtiontakaus ja valtiontakuu voidaan antaa eduskunnan suostumuksen nojalla. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että eduskunnan suostumus 82 §:n mukaisissa tilanteissa voidaan antaa myös lakimuodossa.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että 1. lakiehdotuksen 6 §:n 1 ja 2 momenttiin sekä 15 §:n 1 ja 4 momenttiin on tehtävä seuraavat muutokset ja täsmennykset, jotta ne täyttäisivät perustuslain 82 §:n ja 3 §:n vaatimukset:

Erityisrahoitusyhtiön rahoitusvaltuuksien kattamien sitoumusten tarkempi yksilöinti (PeVL 47/2025 vp, 16 kohta). Hallituksen esityksen 6 §:n 1 momentin 1. virkkeen mukaan yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 5 §:ssä tarkoitettujen sitoumusten määrä saa olla enintään 50 miljardia euroa. Lakiehdotuksen 5 § sisältää luettelon yhtiön tehtävistä ja luettelon siitä, mitä asioita yhtiö voi tehdä tehtäviensä toteuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota 6 §:n 1 momentin 1. virkkeen mukaiseen 5 §:ssä tarkoitettujen sitoumusten määrää koskevan viittauksen avoimuuteen ja pitää ongelmallisena, että säännösehdoituksesta ei ilmene, mitä kaikkia sitoumuksia säännöksessä tarkoitetaan. Ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan aiempi lausuntokäytäntö takaus- ja takuusitoumusten riittävästä yksilöinnistä, säännösehdoitus jää ongelmallisella tavalla avoimeksi.

Perustuslakivaliokunta katsoo, että talousvaliokunnan on välttämätöntä täsmentää ehdotettua 6 §:n 1 momenttia siten, että siitä ilmenee yksiselitteisesti, mihin sitoumuksiin siinä viitataan. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä.

Talousvaliokunta ehdottaa, että 6 §:n 1 momenttia täsmennetään niin, että yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettujen sitoumusten määrä saa olla enintään 50 miljardia euroa. Ehdotuksen 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut sitoumukset

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

ovat luottoja, takuita, vientitakuita, takauksia ja muita vientisitoumuksia elinkeinotoimintaan sekä takauspäätöksiä, joiden puitteissa rahoittaja tai luottovakuuttaja voi myöntää useita yksittäisiä rahoituksia. Ehdotuksen 5 §:n 3 momentissa puolestaan säädetään Suomen Vientiluotto Oy:n (SVL) vienninrahoitustehtävistä. SVL:llä ei ole julkisia hallintotehtäviä. Talousvaliokunta ehdottaa, että 5 §:n 3 momentin mukaisista SVL:n tehtävistä rajataan pois perustuslakivaliokunnan aiemmassa lausuntokäytännössä julkiseksi hallintotehtäväksi katsottu valtion erityisrahoitusyhtiölle osoitettu tehtävä myöntää ja hallinnoida vientitakuita (PeVL 2/2001 vp s. 1—2).

Erityisrahoitusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden 6 §:n 1 momentin mukaisten sitoumusten tarkempi jaottelu laissa tai valtion talousarviossa PeVL 47/2025 vp, 14 kohta). Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että 1. lakiehdotuksen 6 §:n 1 momentissa ei ole säädetty erityisrahoitusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden 6 §:n 1 momentin mukaisten sitoumusten tarkemmasta jaottelusta pykälässä ehdotetun enimmäismäärän puitteissa. Lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentin mukaan valtion talousarviossa voidaan kuitenkin päättää yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 1 momentin mukaisten sitoumusten tarkemmasta jaottelusta.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että joko laissa on erikseen säädettävä vähintään takauksen tai takuun antamista koskevasta valtuudesta erikseen tai eduskunnan on annettava suostumus vuosittaisen valtion talousarvio- tai lisätalousarviopäätöksen osana takauksen ja takuun antamista koskevasta valtuudesta erikseen. Jos suostumus annetaan vuosittaisen talousarviopäätöksen osana, tällöin talousarviopäätöksessä on päätettävä tarkemmin takaus- ja takuunantovaltuuksista ehdotetun lain mukaisen ylärajan puitteissa. Tämän päätöksen osana tulisi ottaa kantaa siihen, voidaananko valtuutta käyttää yhtäläisesti eri riskitason sitoumuksiin vai tuleeko esimerkiksi lakiehdotuksen 10 §:n mukaisen erityisriskinoton osalta määritellä valtuuden käytön ylärajasta erikseen. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä.

Talousvaliokunta viittaa työ- ja elinkeinoministeriön 24.11.2025 päivättyyn vastineeseen ja 1.12.2025 päivättyyn lisäselvitykseen ja ehdottaa, että erityisrahoitusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden 6 §:n 1 momentin mukaisten sitoumusten tarkemmasta jaottelusta säädetään laissa. Talousvaliokunta ehdottaa 6 §:n 1 momenttia täsmennettäväksi niin, että ehdotetusta 50 miljardin euron kokonaisvaltuudesta kotimaan rahoituksen valtuuden osuus on enintään 10 miljardia euroa, vientitakuiden valtuuden osuus on enintään 40 miljardia euroa ja muiden vienninrahoituksen vastuusitoumusten, mukaan lukien takaukset, valtuuden osuus enintään 40 miljardia euroa. Lisäksi ehdotetaan, että vientitakuiden ja muun vienninrahoituksen vastuusitoumusten valtuuksien osuudet eivät saa olla yhteensä enempää kuin 40 miljardia euroa. Enintään 20 miljardia euroa 50 miljardin euron kokonaisvaltuudesta voi olla 10 §:n (erityisriskinotto) ja 11 §:n (rahoituksesta päättäminen omistajapäätöksenä) mukaisissa menettelyissä päätettyä rahoitusta.

Vienninrahoituksen luottoriski voidaan kattaa joko vientitakuulla tai vientiluotolla. Vientitakuun tai vientiluoton valikoituminen rahoitusinstrumentiksi riippuu siitä, osallistuuko pankki tai muu yksityinen rahoittaja hankkeen rahoittamiseen. Vientiluoton myöntäminen kattaa koko luottoriskin sekä hankkeeseen liittyvän rahoituksen.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Erityisrahoitusyhtiön varainhankintaa varten ottamien valtion vastuulla olevien velkojen eli yhtiön varainhankintaa varten valtion antamien erillisten takaussitoumusten enimmäismäärä ja tarkempi jaottelu (PeVL 47/2025 vp, 19 kohta). Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 6 §:n mukaan yhtiön varainhankintaa varten ottamien valtion vastuulla olevien velkojen määrä saa olla enintään 20 miljardia euroa. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa säännöstä on lakiehdotuksen perustelujen valossa tulkittu niin, että sen tarkoituksena on säätää suoraan lain nojalla korkeintaan 20 miljardin euron suuruisesta valtion omavelkaisesta takauksesta yhtiön varainhankintaansa varten tekemälle velanotolle. Perustuslakivaliokunta tulkitsee säännöstä siten, että asiassa ei ole kyse perustuslain 82 §:n 1 momentissa tarkoitettusta valtion lainanotosta, vaan perustuslain 82 §:n 2 momentissa tarkoitettusta valtionehtauksesta.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että lakiehdotuksen yhtiön varainhankintaa koskevaa 6 §:n säännöstä on täsmennettävä siten, että laissa tai valtion talousarviossa päätetään vastaavasti kuin edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sitoumusten osalta yhtiön varainhankintaansa varten ottamien valtion vastuulla olevien velkojen enimmäismäärästä, pykälässä olevan valtuuden puitteista ja tarvittaessa tämän jaottelusta erilaisia riskejä sisältävien varainhankinnan tapojen euromäärien maksimien mukaan. Lisäksi säännöstä on selkiytettävä siten, että sitoumuksen oikeudellinen luonne ilmenee pykälätekstistä yksiselitteisesti. Tällaiset 6 §:n muutokset ovat edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä.

Hallituksen esityksessä erityisrahoitusyhtiön varainhankintaa koskevien lainojen enimmäismäärää koskeva säännös sisältyy lain 6 §:n 1 momenttiin. Talousvaliokunta ehdottaa, että sääntelyn selkeyden vuoksi yhtiön varainhankintaa koskevista rahoitusvaltuuksista säädetään 6 §:n 2 momentissa.

Lisäksi talousvaliokunta kiinnittää huomiota perustuslakivaliokunnan tulkintaan, jonka mukaan asiassa ei ole kyse perustuslain 82 §:n 1 momentissa tarkoitettusta valtion lainanotosta, vaan perustuslain 82 §:n 2 momentissa tarkoitettusta valtionehtauksesta. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 6 §:n 2 momenttia muutettavaksi niin, että siinä säädetään yhtiön 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua varainhankintaa varten valtion antamien erillisten takaussitoumusten pääomien yhteismäärästä, eikä yhtiön varainhankintaa varten ottamien valtion vastuulla olevien velkojen pääomien määrästä. Yhtiö hakee varainhankinnalleen erilliset valtion takaussitoumukset, kun laissa säädettyä vastuuta on tarpeen täydentää takaussitoumuksilla. Valiokunnan näkemyksen mukaan ehdotettu muutos kuvaa paremmin yhtiön varainhankintatehtävää ja siihen liittyvää valtion vastuuta.

Talousvaliokunta viittaa työ- ja elinkeinoministeriön 24.11.2025 päivättyyn vastineeseen ja ehdottaa, että vastaavasti kuin edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sitoumusten osalta, laissa säädetään erityisrahoitusyhtiön varainhankintaa varten antamien erillisten takaussitoumusten enimmäismäärän lisäksi pykälässä olevan valtuuden puitteista ja jaottelusta erilaisia riskejä sisältävien varainhankinnan tapojen euromäärien maksimien mukaan. Valiokunta ehdottaa, että 6 §:n erityisrahoitusyhtiön varainhankintaa koskevaa säännöstä täydennetään niin, että siitä käy ilmi varainhankinnan valtuuden jakautuminen pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen velkaan siten, että lyhytaikaisten velkojen pääomien määrä saa olla enintään 3 miljardia euroa 20 miljardista eurosta. Lisäksi säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että yhtiöllä saa olla valtion vastuulla ole-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

vien velkojen pääomalle laskettavia korkoja ja riskien suojaamiseksi tarpeellinen määrä velkoihin liittyviä koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimuksia ja muita vastaavia suojausjärjestelyjä.

1. lakiehdotuksen 6 §:n 1 momentissa tarkoitettut erityisrahoitusyhtiön rahoitusvaltuudet ja valtion vastuu (PeVL 47/2025 vp, 9 kohta). Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 6 §:n 1. virkkeestä ilmenee tarkalleen ottaen vain se, millaiseen euromäärään asti yhtiöllä on valtuus hyväksyä 5 §:ssä tarkoitettuja sitoumuksia. Sen sijaan valtion vastuu näistä 6 §:n 1 momentin 1. virkkeen mukaisista sitoumuksista ei ilmene lakiehdotuksesta. Perustuslakivaliokunta toteaa, että yhtiön sitoumuksia koskevan toimivallan ja valtion vastuun välisen yhteyden osalta on arvioitava 6 §:n 1 momentin 1. virkkeen ja 15 §:n 1 momentin välistä suhdetta. Kyseinen 15 §:n 1 momentti koskee yhtiön sitoumusten enimmäismäärää, mutta siitä ei ilmene pykälätekstin tasolla, millaiseksi valtion vastuu näistä yhtiön sitoumuksista on tarkoitettu. Koska 6 §:n 1 momentin 1. virkkeen ja 15 §:n 1 momentin kokonaisuudessa on valtiolain säntöisesti kyse valtion takaus- tai takuuvastuusta, tulee valtion vastuun määrä ilmetä sääntelyä ehdotettua tarkemmin.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että talousvaliokunnan on muutettava sääntelyä siten, että lakitekstistä ilmenee yksiselitteisesti yhtiön sitoumuksia koskevan valtuuden ja valtion vastuun välinen suhde. Tällainen muutos on edellytyksenä esityksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä.

Talousvaliokunta viittaa 27.11.2025 päivättyyn työ- ja elinkeinoministeriön vastineeseen ja ehdottaa 15 §:n 1 momenttia täydennettäväksi niin, että siinä todetaan selkeästi, että valtio vastaa yhtiön sitoumuksista ja sen varainhankintaa varten ottamista veloista 6 §:n enimmäismääriin asti. Näin selkeytetään 6 §:n 1 momentin ja 15 §:n 1 momentin suhde, ja valtion vastuun enimmäismäärä käy selkeästi ilmi laista.

Yhtiön varainhankintaa varten valtion antamat omavelkaiset takaukset yhtiön ottamien lainojen vakuudeksi ja valtion vastuu (PeVL 47/2025 vp, 20 kohta). Hallituksen esityksen 15 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvosto voi antaa omavelkaisia takauksia ilman vastavakuuksia yhtiön ottamien lainojen ja lainaohjelmien vakuudeksi. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan takauksenantovaltuuden tarkoituksena on täydentää 15 §:n 1 momentissa ehdotettua säännöstä valtion vastuusta yhtiön veloista, jos laissa säädettyä vastuuta on tarve täydentää erillisellä takaussitoumuksella.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä ehdotetusta 15 §:n 4 momentista ei ilmene säädöstasolla, mikä on tällaisten momentissa tarkoitettujen takaussitoumusten euromääräinen yläraja. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan lakiehdotuksen perusteluista voidaan tehdä arvio, että ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitus mahdollistaa 6 §:n 2 momentissa (Hallituksen esityksessä 6 §:n 1 momentin 2. virke) tarkoitettuihin lainoihin kohdistuvien takausten antaminen. Lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentti ja 15 §:n 4 momentti eivät kuitenkaan ole säädöstasolla tai perusteluissa suoraan kytkettyjä toisiinsa. Tämän vuoksi ehdotuksesta jää ongelmallisella tavalla epäselväksi, mikä on 15 §:n 4 momentin mukaisten valtion takausvastuiden euromääräinen yläraja.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan valtion takaus- ja takuuvastuiden tulee ilmetä laista yksiselitteisesti (PeVL 25/2008 vp, PeVL 14/2011 vp ja PeVL 11/2020 vp). Koska 6 §:n 2 momentin ja 15 §:n 4 momentin kokonaisuudessa on valtiosääntöisesti kyse valtion takaus- tai takuuvastuusta, tulee valtion vastuun määrä ilmetä sääntelystä ehdotettua tarkemmin.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että talousvaliokunnan on muutettava sääntelyä siten, että lakitekstistä ilmenee yksiselitteisesti yhtiön sitoumuksia koskevan valtuuden ja valtion vastuun välinen suhde. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä.

Talousvaliokunta viittaa työ- ja elinkeinoministeriön 27.11.2025 päivättyyn vastineeseen ja ehdottaa, että 15 §:ssä säädetään ensinnäkin siitä, että valtioneuvosto voi antaa omavelkaisia takauksia ilman vastavakuuksia yhtiön ottamien lainojen ja lainaohjelmien vakuudeksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että vastaavasti kuin 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sitoumusten osalta 15 §:ssä todetaan selkeästi, että valtio vastaa yhtiön sitoumuksista ja sen varainhankintaa varten ottamista veloista 6 §:n enimmäismääriin asti. Näin selkeytetään 6 §:n 2 momentin ja hallituksen esityksen mukaisen 15 §:n 4 momentin suhde, ja valtion vastuun enimmäismäärä käy selkeästi ilmi laista. Talousvaliokunta ehdottaa, että sääntelyn selkeyden parantamiseksi valtion omavelkaisista takauksista säädetään 15 §:n 4 momentin sijaan 15 §:n 1 momentissa.

Valtiontakuurahasto valtion talousarvion ulkopuolisena rahastona (PeVL 47/2025 vp, 38 kohta)

Valtiontakuurahastosta säädetään 1. lakiehdotuksen 15—17 §:ssä. Nykyinen valtiontakuurahastosta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Esityksen mukaan tarkoituksena on, että valtiontakuurahaston toiminta jatkuu keskeytyksettä sääntelyn muutoksista huolimatta.

Valtiontakuurahasto on perustuslain 87 §:ssä tarkoitettu valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Perustuslain 87 §:n mukaan lailla voidaan säätää valtion rahaston jättämisestä talousarvion ulkopuolelle, jos valtion pysyvän tehtävän hoitaminen sitä välttämättä edellyttää. Perustuslain esitöiden mukaan talousarvion ulkopuoliset rahastot merkitsevät poikkeusta talousarvion täydellisyysperiaatteesta, ja niiden katsotaan kaventavan eduskunnan budjettivaltaa. Lähtökohtana tulee olla, että talousarvio sisältää kaikki valtion tulot ja menot ja että rahastojen perustaminen on poikkeuksellista (HE 1/1998 vp, s. 57/II).

Talousarvion ulkopuolisen rahaston perustamista taikka tällaisen rahaston tai sen käyttötarkoituksen olennaista laajentamista tarkoittavan lakiehdotuksen hyväksymiseen vaaditaan eduskunnassa vähintään kahden kolmasosan enemmistö annetuista äänistä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on perusteellisesti arvioitu ehdotuksen vaikutuksia valtiontakuurahaston laajuuden ja sen käyttötarkoituksen näkökulmasta. Perustuslakivaliokunnan mielestä nyt käsiteltävänä oleva ehdotus tarkoittaa valtiontakuurahaston laajuuden ja käyttötarkoituksen olennaista laajentamista perustuslain 87 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Tämän vuoksi 1. lakiehdotuksen hyväksymiseen eduskunnassa vaaditaan perustuslain 87 §:n mukainen määräenemmistö eli vähintään kahden kolmasosan enemmistö annetuista äänistä.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Valtiontakuurahaston päätöksentekokeleliä koskeva sääntely (PeVL 47/2025 vp, 39 kohta). Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että voimassa olevasta sääntelystä poiketen laissa ei säädettäisi enää lainkaan valtiontakuurahaston päätöksentekokeleimestä. Voimassa olevan lain mukaan rahastolla on johtokunta ja pääsihteeri. Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 16 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriö vastaa rahaston päätöksenteosta, hallinnosta ja talouden sekä toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lisäksi ehdotetussa 17 §:ssä säädettäisiin, että työ- ja elinkeinoministeriö päättää rahaston varoista erityisrahoitusyhtiölle tehtävistä maksuista.

Perustuslakivaliokunnan mielestä rahaston hallinnosta ja päätöksenteosta vastaavasta toimielimestä ei ehdoteta säädettäväksi riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Rahaston päätöksenteosta tulisi säätää ehdotettua tarkemmin myös sen vuoksi, että erityisesti rahastosta yhtiölle tehtävästä maksusta päättäminen tarkoittaa taloudellisesti merkittävän suuruusluokan päätöstä. Perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan talousvaliokunnan on valtiosääntöoikeudellisista syistä perusteltua tarkentaa rahaston päätöksentekokeleliä koskevaa sääntelyä.

Talousvaliokunta viittaa työ- ja elinkeinoministeriön 24.11.2025 päivättyyn vastineeseen ja ehdottaa, että 16 §:ään lisätään valtiontakuurahaston hallintoa ja päätöksentekokeleliä koskevat säännökset. Talousvaliokunnan ehdottaman 16 §:n 2 momentin mukaan ylintä päätösvaltaa valtiontakuurahastossa käyttäisi rahaston johtokunta, joka vastaisi rahaston päätöksenteosta, hallinnosta ja talouden sekä toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Johtokunnassa olisi työ- ja elinkeinoministeriön nimittämä puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kolme muuta jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen.

Talousvaliokunta ehdottaa rahaston johtokunnan tehtävistä säädettäväksi 16 §:n 3 momentissa. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin rahaston päätöksenteosta.

Varojen siirtäminen talousarviosta valtiontakuurahastoon (PeVL 47/2025 vp, 40 kohta). Ehdotuksen 15 §:n 2 momentin mukaan tietyissä tilanteissa valtion talousarviosta siirretään määrärahoja valtiontakuurahastoon, jos yhtiön tai SVL:n vienninrahoitukseen rahastoidut varat tai valtiontakuurahaston varat eivät riitä vastuiden kattamiseen.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että säännösehdotus ei vaikuta täysin selvältä sen osalta, miten varojen siirtäminen talousarviosta rahastoon tapahtuisi. Voimassa olevan valtiontakuurahastosta annetun lain 3 §:n mukaan valtiontakuurahasto saa varansa valtion talousarviossa rahastolle siirrettäväksi osoitettavasta määrärahasta. Perustuslakivaliokunta toteaa, että pykäläehdotuksesta ei tarkalleen ottaen ilmene se, että valtiontakuurahastoon määrärahojen siirtämisen edellytyksenä tulee olla, että määrärahoja on varattu talousarviossa tätä tarkoitusta varten. Talousvaliokunnan on perusteltua perustuslain 84 §:stä johtuvista syistä täsmentää sääntelyä tältä osin.

Talousvaliokunta ehdottaa, että 15 §:n 2 momenttia täsmennetään niin, että siinä todetaan selkeästi, että valtiontakuurahasto saa varansa valtion talousarviossa rahastolle siirrettäväksi osoitettavasta määrärahasta.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Erityisrahoitusyhtiön tehtävien luonne julkisina hallintotehtävinä

Julkisen hallintotehtävän osoittaminen valtion omistaman osakeyhtiön tehtäväksi on merkityksellistä perustuslain 124 §:n kannalta (ks. esim. PeVL 1/2025 vp, kappale 4). Säännöksen mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Perustuslain 124 §:ssä julkisella hallintotehtävällä viitataan verraten laajaan hallinnollisten tehtävien kokonaisuuteen, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä (HE 1/1998 vp, s. 179).

Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin tarkastellut perustuslain 124 §:n kannalta muun muassa valtion erityisrahoitusyhtiölle osoitettua tehtävää myöntää ja hallinnoida vientitakuuta. Valtion vientitakuiden myöntäminen on valiokunnan mukaan vahvoista yksityisoikeudellisista piirteistään huolimatta perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä (PeVL 2/2001 vp, s. 1—2). Perustuslakivaliokunnan mielestä valtion vientitakuiden myöntäminen tulee edelleen perustuslakivaliokunnan aikaisemman arvion mukaisesti pitää julkisena hallintotehtävänä, ja asiaa tulee säätää asianmukaisesti.

Lakiehdotuksessa ei nykyisestä sääntelystä poiketen käytetä säädöstasolla käsitettä vientitakuu, vaan säädöstasolla käytetään vain käsitettä vienninrahoitus. Perustuslakivaliokunta toteaa, että vientitakuutehtävän ja vienninrahoituksen välinen suhde jää hallituksen esityksen perusteluissa epäselväksi.

Ehdotettu 5 §:n 1 momentin 2 kohdan säännös merkitsee perustelujen mukaan sitä, että yhtiö toimii myös Suomen vientitakuulaitoksena. Kun vientitakuulaki samalla ehdotetaan kumottavaksi, ei kuitenkaan ole aivan selvää, mihin lainsäätöön säännökseen lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisen Suomen vienninrahoituslaitoksen julkisina hallintotehtävinä pidettävät vientitakuutehtävät perustuisivat ja millä perusteilla niitä hoidettaisiin.

Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntelyä on vientitakuutehtävien osalta välttämätöntä täsmentää perustuslain 124 §:stä johtuvista syistä. Tarkempaa vientitakuutehtävän järjestämisen ja hoitamisen lainsäätöä sääntelyä nykyistä lainsäätöä vastaavasti perustelee myös se, että vientitakuut perustuvat valtiolle rahoitusvastuuta, joiden merkitys valtiontalouden kannalta on varsin merkittävä.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että sääntelyä on välttämätöntä tarkentaa siten, että säädöstasolta ilmenevät asianmukaisesti julkisen hallintotehtävän hoitamista koskevat perussäännökset, jollaisina voidaan valiokunnan aiemman lausuntokäytännön mukaan pitää ainakin vientitakuutehtävien järjestämistä ja hoitamista koskevia perussäännöksiä. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä. (PeVL 47/2025 vp, 51 kohta)

Talousvaliokunta viittaa työ- ja elinkeinoministeriön 24.11.2025 ja 27.11.2025 päivättyihin vastineisiin ja ehdottaa, että sääntelyä täsmennetään julkisten hallintotehtävien osalta niin, että 1. lakiehdotuksen yhtiön tehtäviä koskevaan 5 §:n 1 momenttiin lisätään säännös siitä, että yhtiön teh-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

tävänä on vientitakuiden myöntäminen. Lisäksi pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan vientitakuiden myöntämistä ja hallinnointia koskevien tehtävien luonne perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä.

Talousvaliokunta ehdottaa, että perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla rahoituksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä koskevan 7 §:n pykälän 1 momenttia täydennetään niin, että siihen lisätään vientitakuutehtävien järjestämistä ja hoitamista koskevat perussäännökset. Ne vastaisivat pääosin voimassa olevan valtion vientitakuulain (422/2001) 7 §:n sääntelyä. Lisäksi Suomea sitoo vuonna 2011 voimaan tullut OECD vientiluottosopimus, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta. Vientitakuuta harkittaessa ja myönnettäessä tulee lisäksi huomioida myös muut 7 §:n 1 momentin mukaiset rahoituksen myöntämisen edellytykset sekä lain 8 §:n suomalaisen intressin vaatimukset.

Talousvaliokunta toteaa vielä, että erityisrahoitusyhtiön toiminnassa sovelletaan julkisia hallintotehtävien hoitamisessa sovellettavaksi tulevia hallinnon yleislakeja ja virkavastuuta koskevia säännöksiä sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Erityisrahoitusyhtiön tytäryhtiöiden mahdolliset julkiset hallintotehtävät (PeVL 47/2025 vp, 52 kohta). Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että erityisrahoitusyhtiön ja sen tytäryhtiönä toimivan SVL:n tehtävien jako muodostuisi esityksen perustelujen mukaan rinnakkaiseksi. Erityisrahoitusyhtiön tehtävät voisivat perustelujen mukaan jatkossakin jakautua emoyhtiön ja nykyisen tai tulevien tytäryhtiöiden välillä, josta on määrätty tarkemmin yhtiöjärjestyksissä. Epäselväksi jää, onko tytäryhtiöille ajateltu osoitettavan julkisia hallintotehtäviä. Perustuslakivaliokunta kiinnittää talousvaliokunnan huomiota siihen, että mikäli julkisia hallintotehtäviä on tarkoitus antaa myös muille yhtiöille kuin erityisrahoitusyhtiölle, asiasta tulee säätää asianmukaisesti huomioiden perustuslakivaliokunnan ns. subdelegointia koskeva lausuntokäytäntö.

Talousvaliokunta viittaa työ- ja elinkeinoministeriön 24.11.2025 päivättyyn vastineeseen ja toteaa, että erityisrahoitusyhtiöllä on tällä hetkellä yksi tytäryhtiö Suomen Vientiluotto Oy. Työ- ja elinkeinoministeriön vastineessa todetaan, että SVL:llä ei ole julkisia hallintotehtäviä. Perustuslain aiemmassa lausuntokäytännössä julkiseksi hallintotehtäväksi katsottu valtion erityisrahoitusyhtiölle osoitettu tehtävä myöntää ja hallinnoida vientitakuuta (PeVL 2/2001 vp s. 1—2) ehdotetaan nimenomaisesti rajattavaksi pois SVL:n tehtävistä, joita koskevat säännökset ovat 1. lakiehdotuksen 5 §:n 3 momentissa.

Finnveran toiminnan tarkoitus

Finnvera Oyj on Suomen valtion kokonaan omistama erityisrahoitusyhtiö. Finnveran rahoittaman elinkeinotoiminnan tulee tapahtua Suomessa tai rahoituksen myöntämisen tulee edistää Suomen taloudellista kehitystä. Yhtiön omistajaohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Ehdotuksen mukaan Finnveran ja SVL:n toiminnan tarkoituksena on edistää vientiä, suomalaisten yritysten toimintaa, kasvua, kansainvälistymistä ja Suomen kestäväää talouskasvua. Toiminnalla olisi edelleen kaksi painopistealuetta eli kotimaan rahoituksen luotto- ja takaustoiminta sekä vienninrahoitus, joka pitää sisällään sekä luotonannon että vientitakuut.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Finnveran ja SVL:n on pyrittävä siihen, että niiden toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toiminnasta saatavilla tuloilla. Niiden kotimaan toiminnasta syntyviä luotto- ja takaustappioita korvataan vuosittain valtioneuvoston luotto- ja takaustappiositoumusten perusteella valtion talousarviosta. Vienninrahoituksesta aiheutuvat tappiot puolestaan katetaan ensisijaisesti Finnveran ja SVL:n vapaista omista pääomista ja valtiontakuurahastosta.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan yhtiön rahoituspalvelujen ulkopuolelle on suljettu rakennusliiketoiminnan osalta perustajaurakointi sekä metsätalous ja maatalouden osalta peltoviljely ja karjatalous. Ehdotettu sääntely puolestaan on lähtökohtaisesti toimialaneutraali, eikä se sisällä rahoitusta koskevia toimialakohtaisia rajoituksia. Talousvaliokunta pitää useiden asiantuntijalausuntojen tavoin ehdotusta tältä osin perusteltuna.

Voimassa olevasta sääntelystä poiketen ehdotetussa yhtiön toiminnan tarkoitusta koskevassa säännöksessä ei erikseen mainita pk-yrityksiä. Hallituksen esityksen perusteluissa kuitenkin korostetaan pk- ja mikroyritysten sekä kasvuhakuisten yritysten keskeistä merkitystä Suomen talouskasvun näkökulmasta sekä näiden toimijoiden asemaa Finnveran rahoitustoiminnan keskiössä. Lisäksi hallituksen esityksen perustelujen mukaan pk- ja kasvuyritysten rahoitus huomioidaan tarkasti yhtiön strategiassa ja omistajaohjauksessa.

Talousvaliokunta viittaa saamiinsa asiantuntijalausuntoihin ja toteaa, että viime vuosina erityisesti pk- ja mikroyritysten rahoituksen saatavuus on vaikeutunut. Lisäksi kansantalouden kannalta on erittäin tärkeää, että rahoituksen saatavuus voidaan turvata kasvuyrityksille, jotka ovat Suomen talouskasvun merkittäviä mahdollistajia. Valiokunnan näkemyksen mukaan Finnveran toiminnan tulee jatkossakin kohdistua vahvasti pk-yrityksiin ja kasvuyrityksiin. Mikro-, pk- ja kasvuyritysten palvelujen jatkuvuus sekä niiden kehittäminen tulee varmistaa muun muassa kattavilla vaikutusarvioinneilla, toiminnan systemaattisella seurannalla sekä yhtiön omistajaohjauksen keinoin.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että yhtiön toiminnan tarkoitusta sääntelevässä pykälässä ei enää erikseen mainita aluepoliittisia tavoitteita. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että ehdotetun sääntelyn mukaan yhtiön toiminnan keskiössä on elinkeinopoliittikka, jonka toteuttamisessa korostuvat kunkin alueen vahvuudet ja mahdollisuudet, joita yhtiö edelleen on mukana rahoittamassa. Tätä kautta yhtiön toiminnassa toteutetaan myös alue- ja kuntapoliittisia tavoitteita. Lisäksi usein yritysten on juuri sijaintinsa vuoksi vaikea saada markkinoilta rahoitusta investointeihinsa. Valiokunta toteaa, että Finnveran elinkeinopoliittinen tehtävä markkinapuutteen täydentäjänä on näissä tilanteissa erittäin keskeinen.

Finnveran vienninrahoitus

Hallitusohjelman mukaan ehdotuksen keskeisenä tavoitteena on Finnveran vientiä tukevan toiminnan vahvistaminen. Suomen julkinen vienninrahoitusjärjestelmä perustuu OECD:n vientiluottosopimukseen sekä EU:n valtiontukisääntöihin. Finnveran vienninrahoituksen tavoitteena on varmistaa suomalaisille vientiyrityksille kansainvälisesti tasavertaiset edellytykset kilpailla vientitoimituksista muiden maiden yritysten kanssa. Vienninrahoituksen turvaaminen tarkoittaa paljon sitä, että suomalaisten vientiyritysten vientitoimituksiin on saatavissa vientiluottoihin ja vientitakuisiin pohjautuvaa rahoitusta samoilla ehdoilla kuin niiden kanssa kilpailevat ulkomai-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

set vientiyritykset saavat kotimaidensa vientiluottolaitoksilta. Viejäyritysten näkökulmasta keskeisiä asioita ovat myös järjestelmän toiminnan jatkuvuus sekä päätöksentekoprosessin sujuvuus ja ennakoitavuus.

Talousvaliokunta yhtyy useissa asiantuntijalausunnoissa esitettyyn näkemykseen ja toteaa, että globaalin toimintaympäristön muutokset ja ennakoimattomuus, kiihtynyt valtiontukikilpailu ja kansainväliseen kauppaan liittyvät haasteet entisestään korostavat tehokkaasti toimivan ja kilpailukykyisen vienninrahoituksen merkitystä Suomen talouden kasvun mahdollistajana. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että kaikissa Suomen keskeisissä kilpailijamaissa julkiset vienninrahoitusjärjestelmät nähdään tärkeinä vientiä edistävinä toimijoina. Valtiot pyrkivät rahoitusjärjestelmiensä avulla turvaamaan omille yrityksilleen tasavertaiset kilpailuedellytykset kansainvälisillä markkinoilla. Tämä tuo lisähaasteita Suomen vienninrahoitusjärjestelmän toimivuudelle ja kilpailukyvyille.

Talousvaliokunta pitää saamiensa asiantuntijalausuntojen tavoin kilpailukykyistä vienninrahoitusjärjestelmää tärkeänä myös T&K-panostusten optimaalisen hyödyntämisen ja innovaatioveitoisen talouskasvun näkökulmasta. Suomen kasvavien T&K-panostusten hyödyntämisen kannalta on tärkeää, että Suomessa pystytään tarjoamaan suomalaisille viejille vienninrahoituksessa kansainvälisesti tasavertaiset edellytykset kilpailla vientitoimituksista.

Talousvaliokunta viittaa vielä aiempaan mietintöönsä TaVM 6/2025 vp — HE 23/2025 vp ja toteaa, että Suomen vientitakuukannan keskittyminen muutamalle toimialalle ja näiden toimialojen tietyille asiakkaille sekä muutamiin maihin lisää toiminnan riskillisyyttä. Erityisesti alus- ja telakkateollisuuden noin 50 prosentin osuus vientitakuista on suuri.

Finnveran kotimaan rahoitustoiminta markkinapuutteen paikkaajana

Finnveran kotimaan rahoitustoiminnassa yhtiön tehtävänä on tarjota rahoitusta yrityksille markkinapuutetilanteissa eli tilanteissa, joissa yritysten ei ole mahdollista saada rahoitusta toimintaansa varten yksityisiltä markkinoilta. Finnveran kotimaan rahoitustoimet kohdistuvat suurelta osin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä erityisesti kasvaviin ja kansainvälistyviin pk-yrityksiin, jotka ovat talouskasvun kannalta keskeisiä toimijoita.

Muutamissa valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa todetaan, että ehdotetussa sääntelyssä ei ole riittävän hyvin varmistettu sitä, että Finnveran tarjoama rahoitus on aidosti yksityistä rahoitusta täydentävää, eikä kilpaile markkinoilla yksityisten rahoitustoimijoiden kanssa. Talousvaliokunta pitää erityisen tärkeänä huolehtia siitä, ettei julkinen toimija syrjäytä tai rajoita yksityistä pääomaa markkinoilta. Sen sijaan julkisen rahoituksen avulla tulisi kyetä vivuttamaan mahdollisimman paljon yksityistä pääomaa Suomen talouden kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyn parantamiseksi.

Hallituksen esityksen ja työ- ja elinkeinoministeriön 24.11.2025 päivätyn vastineen mukaan Finnveran toiminnan rajoittuminen markkinapuutetilanteisiin varmistetaan yhtiön hallituksen toimin sekä tehokkaalla omistajaohjauksella. Ehdotuksessa Finnveran toiminnan ei katsota syrjäyttävän yksityistä rahoitusta myöskään sen vuoksi, että rahoitusta myönnetään tyypillisesti yhteistyössä yksityisten rahoituslaitosten kanssa niin, että Finnvera toimii luoton takaajana. Muutamas-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

sa asiantuntijalausunnossa todetaan, että vaikka Finnveran kaltaisen yhtiön toiminta markkinapuutteiden paikkaajana on sinänsä perusteltua, vastuuta markkinapuutetilanteiden määrittelystä ja päätöksenteosta ei voida jättää yksinomaan yhtiön hallituksen toiminnan ja omistajaohjauksen tehtäväksi. Omistajaohjaus ei tyypillisesti ole mukana yhtiön operatiivisessa toiminnassa, jonka osana rahoituspäätökset yleensä tehdään.

Talousvaliokunta toteaa, että Finnveran toiminnan tarkoitus voi toteutua kansantalouden toiminnan kannalta tehokkaasti vain, jos sen toiminta rajoittuu todellisten markkinapuutteiden ja -kapeikkojen paikkaamiseen sillä tavoin ja sellaisin keinoin, että sen toiminta ei syrjäytä yksityistä rahoitusta markkinoilta. Valiokunta korostaa Finnveran toiminnan markkinavaikutusten jatkuvan seurannan erittäin tärkeää merkitystä sekä valmiutta muuttaa toimintatapoja, jos yhtiön toiminta vääristää kilpailua markkinoilla. Valiokunta toteaa, että markkinapuutteiden arvioinnin tulee yksittäistilanteissa perustua yleisiin markkinapuutteen arviointia varten kehitettyihin kriteereihin, kuten Finnveran toimintaan soveltuvien EU:n valtiontukisääntöjen mukaisiin arviointikriteereihin.

Muutamassa asiantuntijalausunnossa tuodaan myös esiin, että vaikka kotimaan rahoituksen osalta takaus pankin tai muun rahoituslaitoksen lainaan on Finnveran ensisijainen rahoitusmuoto, rahoituksen vaikuttavuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi tulee jatkossa varautua nykyistä merkittävämpään suorien luottojen käyttöön takausten rinnalla. Tätä pidetään tärkeänä erityisesti nopeasti kasvavien ja kasvupotentiaalia omaavien suomalaisten yritysten toiminnan ja kilpailumahdollisuuksien varmistamiseksi tilanteissa, joissa rahoitusta ei ole saatavissa yksityisiltä markkinoilta. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota asiantuntijalausunnoissa todettuun seikkaan, jonka mukaan markkinapuutetilanteita ratkaisevien suorien luottojen osuus Finnveran rahoituksessa on viime vuosina selvästi laskenut.

Rahoitusvalvonta

Hallituksen esityksen mukaan Finnveran rahoitusvalvonta siirretään työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan tehtäväksi. Ehdotettujen lain säännösten lisäksi valvonnan sisältöä ehdotetaan täsmennettäväksi valtioneuvoston asetuksella.

Talousvaliokunta pitää useiden asiantuntijalausuntojen tavoin ehdotusta tärkeänä ja kannatettavana. Yhtiön rahoitusvalvontaa on vahvistettava, koska Finnveran vastuuta ja valtuuksia on viimeisten vuosikymmenien aikana merkittävästi korotettu ja myös sen toimintaan liittyvien valtion voimassa olevien taloudellisten vastuiden määrä on kasvanut. Näin ollen yhtiön vastuut suhteessa valtiontalouden kokoon ja riskinkantokykyyn ovat nykyisin huomattavasti suuremmat kuin voimassa olevaa lakia ja yhtiön valvonnan rakennetta säädettäessä.

Finanssivalvonnan rahoitusvalvonnan keskeisenä tavoitteena on tuottaa valtio-omistajalle tietoa siitä, että yhtiö osaa arvioida riskejä oikein. Ehdotuksen mukaisia rahoitusvalvonnan keinoja ovat valvojan arvio ja yhtiön seurantalukujen laskennan valvonta. Työ- ja elinkeinoministeriön tulee ottaa Finanssivalvonnan toimittaman arvion päätelmät huomioon elinkeinopolitiikan suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja yhtiön ohjaamisessa. Yhtiön valtiontaloudellisesti suuren vastuukonaisuuden vuoksi laissa edellytetään, että valvontaraportti toimitetaan omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön lisäksi myös valtiovarainministeriölle.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Riskinottoa koskevan ohjeistuksen antaminen yhtiölle kuuluu omistajaohjaajana toimivan työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviin 1. lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentin mukaisesti. Näin ollen Finanssivalvonta ei valvoisi yhtiön elinkeinopoliittista tehtävää eikä ottaisi kantaa yhtiön mahdollisiin elinkeinopoliittisista perusteista johtuviin riskikeskittymiin, mutta se arvioisi niihin liittyvää riskienhallintajärjestelmää ja luottoprosessia. Lisäksi valvoja voisi esittää arviossa näkemyksiään esimerkiksi siitä, miten yhtiön asiakkaan tuntemista koskevat velvollisuudet ja rahanpesulain mukaiset edellytykset täyttyvät. Talousvaliokunta katsoo, että on sekä Finnveran että valtion edun mukaista, että yhtiön valvonta toteutetaan riippumattoman tahon toimesta ja rahoitusorganisaatioiden valvontaan yleisesti hyväksytyin periaattein siltä osin kuin se erityisrahoitusyhtiön erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista. Riippumaton ja ammattimainen arvio yhtiön riskienhallinnasta vahvistaa myös valtion ja yhtiön riskienhallinnan läpinäkyvyyttä ja uskottavuutta rahoitusmarkkinoilla.

Muutamissa asiantuntijalausunnoissa ehdotettua rahoitusvalvonnan mallia on pidetty muiden maiden vienninedistämisestä vastaaviin toimijoihin verrattuna hyvin poikkeuksellisena järjestelynä, johon liittyy riskejä ja lisäkustannuksia. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että rahoitusvalvonnan siirtymiselle on varattu kahden vuoden siirtymäaika, jotta valvonta saadaan järjestettyä mahdollisimman kustannustehokkaaksi ja hyvin toimivaksi kokonaisuudeksi.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi erityisrahoitusyhtiön rahoitusvalvonnasta. Hallituksen esityksen liitteenä on 1. lakiehdotuksen 3, 9, 19, 20 ja 21 §:iin sisältyviin asetuksenantovaltuuksiin perustuva luonnos valtioneuvoston asetukseksi erityisrahoitusyhtiön rahoitusvalvonnasta. Talousvaliokunta edellyttää, että valtioneuvoston asetuksen jatkotyössä varmistetaan, että asetuksessa tarkoitetut varautumisvelvoitteet sisältyvät yhtiölle laissa säädettyyn riskienhallintavelvoitteeseen. Lisäksi valiokunta huomauttaa, että asetuksen jatkotyössä tulee huomioida eduskuntakäsittelyn aikana lain 3, 19 ja 21 §:iin sisältyviin asetuksenantovaltuuksiin tehty tarkennukset sekä 20 §:ään sisältyvän asetuksenantovaltuuden poistaminen.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä

Johtolause. Talousvaliokunta ehdottaa muutosta lain johtolauseeseen. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan lakiehdotuksen hyväksymiseen vaaditaan perustuslain 87 §:n mukainen määräenemmistö.

2 §. Yhtiön ja SVL:n hallinto ja johto. Pykälän 1 momentissa säädetään yhtiön omistajaohjauksesta. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus tytäryhtiöihin ja SVL:ään. Valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 1 §:n 3 momentin mukaan omistajaohjauslakia ei sovelleta tytäryhteisöihin (lukuun ottamatta valtion kehitysyhtiön suorassa omistuksessa olevia yhtiöitä).

Pykälän 1 momentin mukaan yhtiö voi perustaa ja omistaa tytäryhtiöitä, mutta niille ei voi tämän lain nojalla antaa julkisia hallintotehtäviä. Suomen Vientiluotto Oy:n (SVL) tehtävistä on säädetty 5 §:n 3 momentissa, jota ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että SVL ei myönnä vientitakuita.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

3 §. Riski- ja tarkastusvaliokunta ja valvontatoiminnot. Pykälän 6 momentin mukaisen asetuksenantovaltuuden sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä valiokuntien ja liiketoiminnoista riippumattomien valvontatoimintojen tehtävistä. Asetuksella ei säädetä uusista tehtävistä yhtiön riski- tai tarkastusvaliokunnille.

5 §. Yhtiön ja SVL:n tehtävät. Perustuslakivaliokunnan mielestä valtion vientitakuiden myöntämistä tulee edelleen perustuslakivaliokunnan aikaisemman arvion (PeVL 2/2001 vp, s. 1—2) mukaisesti pitää perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä.

Talousvaliokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttia täsmennetään niin, että erityisrahoitusyhtiön tehtävänä on muiden vienninrahoitustehtävien ohella vientitakuiden myöntäminen ja hallinnointi. Lisäksi pykälän 3 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että erityisrahoitusyhtiön tytäryhtiö SVL ei myönnä vientitakuita, eikä sillä ole julkisia hallintotehtäviä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 47/2025 vp, 51 kohta) mukaan sääntelyä on välttämättä tarkentaa siten, että säädöstasolta ilmenee asianmukaisesti julkisen hallintotehtävän hoitamista koskevat perussäännökset, jollaisina voidaan valiokunnan aiemman lausuntokäytännön mukaan pitää ainakin vientitakuutehtävien järjestämistä ja hoitamista koskevia perussäännöksiä. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä. Vientitakuutehtävien järjestämistä ja hoitamista koskevat perussäännökset ehdotetaan lisättäväksi lakiehdotuksen 7 §:n 1 momenttiin.

6 §. Rahoitusvaltuudet. Perustuslakivaliokunta katsoo, että talousvaliokunnan on välttämättä täsmentää ehdotettua 6 §:n 1 momenttia siten, että siitä ilmenee yksiselitteisesti, mihin sitoumuksiin siinä viitataan. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä (PeVL 47/2025 vp, 16 kohta).

Talousvaliokunta ehdottaa, että 6 §:n 1 momenttia täsmennetään niin, että yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettujen sitoumusten määrä saa olla enintään 50 miljardia euroa. Ehdotuksen 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut sitoumukset ovat luottoja, takuita, vientitakuita, takauksia ja muita vientisitoumuksia elinkeinotoimintaan sekä takauspäätöksiä, joiden puitteissa rahoittaja tai luottovakuuttaja voi myöntää useita yksittäisiä rahoituksia. Ehdotuksen 5 §:n 3 momentissa puolestaan säädetään Suomen Vientiluotto Oy:n (SVL) vienninrahoitustehtävistä. Talousvaliokunta ehdottaa, että pykälän 3 momentin mukaisista SVL:n tehtävistä rajataan pois perustuslakivaliokunnan aiemmassa lausuntokäytännössä julkiseksi hallintotehtäväksi katsottu valtion erityisrahoitusyhtiölle osoitettu tehtävä myöntää ja hallinnoida vientitakuita (PeVL 2/2001 vp s. 1—2).

Perustuslakivaliokunta toteaa, että joko laissa on erikseen säädettävä vähintään takauksen tai takuun antamista koskevasta valtuudesta erikseen tai eduskunnan on annettava suostumus vuosittaisen valtion talousarvio- tai lisätalousarviopäätöksen osana takauksen ja takuun antamista koskevasta valtuudesta erikseen. Jos suostumus annetaan vuosittaisen talousarviopäätöksen osana, tällöin talousarviopäätöksessä on päätettävä tarkemmin takaus- ja takuunantovaltuuksista ehdotetun lain mukaisen ylärajan puitteissa. Tämän päätöksen osana tulee ottaa kantaa siihen, voidaananko valtuutta käyttää yhtäläisesti eri riskitason sitoumuksiin vai tuleeko esimerkiksi lakiehdo-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

tuksen 10 §:n mukaisen erityisriskinoton osalta määritellä valtuuden käytön ylärajasta erikseen. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä. (PeVL 47/2025 vp, 14 kohta).

Talousvaliokunta ehdottaa, että erityisrahoitusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden 6 §:n 1 momentin mukaisten sitoumusten tarkemmasta jaottelusta säädetään laissa. Talousvaliokunta ehdottaa 6 §:n 1 momenttia täsmennettäväksi niin, että ehdotetusta 50 miljardin euron kokonaisvaltuudesta kotimaan rahoituksen valtuuden osuus on enintään 10 miljardia euroa, vientitakuiden valtuuden osuus on enintään 40 miljardia euroa ja muiden vienninrahoituksen vastuusitoumusten, mukaan lukien takaukset, valtuuden osuus enintään 40 miljardia euroa. Lisäksi ehdotetaan, että vientitakuiden ja muun vienninrahoituksen vastuusitoumusten valtuuksien osuudet eivät saa olla yhteensä enempää kuin 40 miljardia euroa. Enintään 20 miljardia euroa 50 miljardin euron kokonaisvaltuudesta voi olla 10 §:n (erityisriskinotto) ja 11 §:n (rahoituksesta päättäminen omistajapäätökseenä) mukaisissa menettelyissä päätettyä rahoitusta.

Vienninrahoituksen luottoriski voidaan kattaa joko vientitakuulla tai vientiluotolla. Vientitakuun tai vientiluoton valikoituminen rahoitusinstrumentiksi riippuu siitä, osallistuuko pankki tai muu yksityinen rahoittaja hankkeen rahoittamiseen. Vientiluoton myöntäminen kattaa koko luottoriskin sekä hankkeeseen liittyvän rahoituksen.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että lakiehdotuksen yhtiön varainhankintaa koskevaa 6 §:n säännöstä on täsmennettävä siten, että laissa tai valtion talousarviossa päätetään vastaavasti kuin 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sitoumusten osalta yhtiön varainhankintaa varten valtion vastuulla olevien velkojen enimmäismäärästä, pykälässä olevan valtuuden puitteista ja tarvittaessa tämän jaottelusta erilaisia riskejä sisältävien varainhankinnan tapojen euromäärien maksimien mukaan. Lisäksi säännöstä on selkiytettävä siten, että sitoumuksen oikeudellinen luonne ilmenee pykälätekstistä yksiselitteisesti. Tällaiset 6 §:n muutokset ovat edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä. (PeVL 47/2025 vp, 19 kohta).

Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia muutettavaksi niin, että siinä säädetään yhtiön 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua varainhankintaa varten valtion antamien erillisten takaussitoumusten pääomien yhteismäärästä, eikä yhtiön varainhankintaa varten ottamien valtion vastuulla olevien velkojen pääomien määrästä. Yhtiö hakee varainhankinnalleen erilliset valtion takaussitoumukset, kun laissa säädettyä vastuuta on tarpeen täydentää takaussitoumuksilla. Valiokunnan näkemyksen mukaan ehdotettu muutos kuvaa paremmin yhtiön varainhankintatehtävää ja siihen liittyvää valtion vastuuta.

Valiokunta ehdottaa, että erityisrahoitusyhtiön varainhankintaa koskevaa 6 §:n säännöstä täydennetään niin, että siitä käy ilmi varainhankinnan valtuuden jakautuminen pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen velkaan siten, että lyhytaikaisten velkojen pääomien määrä saa olla enintään 3 miljardia euroa 20 miljardista eurosta. Lisäksi säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että yhtiöllä saa olla valtion vastuulla olevien velkojen pääomalle laskettavia korkoja ja riskien suojaamiseksi tarpeellinen määrä velkoihin liittyviä koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimuksia ja muita vastaavia suojausjärjestelyjä.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Valiokunta ehdottaa, että aiemmin 6 §:n 1 momentin 2. virkkeeseen sisältynyt yhtiön varainhankintaa koskeva säännös siirretään pykälän 2 momenttiin. Lisäksi, koska yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettujen sitoumusten ja yhtiön varainhankintaa varten valtion antamien erillisten takaussitoumusten määrästä ja tarkemmasta jaottelusta ehdotetaan säädettäväksi 6 §:n 1 ja 2 momentissa, talousvaliokunta ehdottaa poistettavaksi pykälän 2 momentin säännöksen, jonka mukaan sitoumusten tarkemmasta jaottelusta voidaan päättää valtion talousarviossa.

Talousvaliokunta ehdottaa 4 momenttiin teknistä korjausta.

7 §. Rahoituksen myöntämisen yleiset edellytykset. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 47/2025 vp, 51 kohta) viitataan perustuslakivaliokunnan aiempaan lausuntokäytäntöön (PeVL 2/2001 vp, s. 1—2) ja todetaan, että valtion vientitakuiden myöntämistä tulee edelleen perustuslakivaliokunnan aikaisemman arvion mukaisesti pitää perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä. Sääntelyä on sen vuoksi välttämätöntä tarkentaa siten, että säädöstasolta ilmenevät asianmukaisesti julkisen hallintotehtävän hoitamista koskevat perussäännökset, jollaisina voidaan valiokunnan aiemman lausuntokäytännön mukaan pitää ainakin vientitakuutehtävien järjestämistä ja hoitamista koskevia perussäännöksiä. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä.

Valiokunta ehdottaa, että rahoituksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä koskevan pykälän 1 momenttia täydennetään niin, että siihen lisätään vientitakuutehtävien järjestämistä ja hoitamista koskevat perussäännökset. Ne vastaisivat pääosin voimassa olevan valtion vientitakuulain (422/2001) 7 §:n sääntelyä. Lisäksi Suomea sitoo vuonna 2011 voimaan tullut OECD vientiluottosopimus, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta. Vientitakuuta harkittaessa ja myönnettäessä tulee lisäksi huomioida myös muut pykälän 1 momentin mukaiset rahoituksen myöntämisen edellytykset sekä lain 8 §:n suomalaisen intressin vaatimukset.

Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi toteamus siitä, että yhtiön on rahoitustoiminnassaan noudatettava Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksiä. EU:n valtioneuvoston päätökset tulevat sovellettavaksi jo suoraan EU:n lainsäädännön nojalla, joten säännös on tarpeeton.

15 §. Valtion vastuu. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 47/2025 vp, 9 kohta) todetaan, että koska lain 6 §:n 1 momentin ja 15 §:n 1 momentin kokonaisuudessa on valtiosääntöisesti kyse valtion takaus- tai takuuvastuusta, tulee valtion vastuun määrä ilmetä sääntelystä ehdotettua tarkemmin. Talousvaliokunnan on muutettava sääntelyä siten, että lakitekstistä ilmenee yksiselitteisesti yhtiön sitoumuksia koskevan valtuuden ja valtion vastuun välinen suhde. Tällainen muutos on edellytyksenä esityksen käsittelemiselle valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä. Lisäksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 47/2025 vp, 20 kohta) todetaan, että ottaen huomioon se, että pykälän 2 momentin (hallituksen alkuperäisessä esityksessä 1 momentin 2. virkkeen) ja 15 §:n kokonaisuudessa on valtiosääntöisesti kyse valtion takaus- tai takuuvastuusta, tulee valtion vastuun määrä ilmetä sääntelystä ehdotettua tarkemmin. Talousvaliokunnan on muutettava sääntelyä siten, että lakitekstistä ilmenee yksiselitteisesti yhtiön sitoumuksia koskevan valtuuden ja valtion vastuun välinen suhde. Tällainen muutos on edellytyksenä esityksen käsittelemiselle jäljempänä valiokunnan päätösesityksessä sanotussa järjestyksessä. Va-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

liokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan valtio vastaa yhtiön sitoumuksista ja varainhankintaa varten ottamista veloista 6 §:n enimmäismääriin asti.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tietyistä tilanteista, joiden vallitessa valtion talousarviosta siirretään määrärahoja valtiontakuurahastoon tätä tarkoitusta varten. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että pykäläehdotuksesta ei tarkalleen ottaen ilmene, että valtiontakuurahastoon määrärahojen siirtämisen edellytyksenä tulee olla se, että valtion talousarviossa on varattu määrärahoja tätä tarkoitusta varten (PeVL 47/2025 vp, 40 kohta). Talousvaliokunnan on perusteltua perustuslain 84 §:stä johtuvista syistä täsmentää sääntelyä tältä osin. Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia täsmennettäväksi niin, että pykälässä todetaan selkeästi, että rahasto saa varansa valtion talousarviossa rahastolle siirrettäväksi osoitettavasta määrärahasta.

Lisäksi talousvaliokunta ehdottaa, että hallituksen esitykseen sisältyvän pykälän 4 momentti siirretään pykälän 1 momentin toiseksi virkkeeksi ja 4 momentti poistetaan.

16 §. Valtiontakuurahasto. Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 47/2025 vp, 39 kohta) mukaan talousvaliokunnan on valtiosääntöoikeudellisista syistä perusteltua tarkentaa rahaston päätöksentekuelimiä koskevaa sääntelyä. Talousvaliokunta ehdottaa pykälää muutettavaksi niin, että siihen lisätään valtiontakuurahaston hallintoa ja päätöksentekoa koskevat säännökset. Säännökset vastaavat pääosin voimassa olevan lain mukaista sääntelyä. Johtokunnan tehtäviä koskevat säännökset on kuitenkin päivitetty vastaamaan ehdotettua valtiontakuurahastoa koskevaa sääntelyä, ja johtokunnan kokoonpano olisi aiempaa pienempi.

Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi, niin, että se koskee valtiontakuurahaston tarkoitusta ja hallintoa.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että 1 momentissa säädetään rahaston tarkoituksen lisäksi siitä, että valtiontakuurahasto toimii työ- ja elinkeinoministeriön alaisena valtion talousarvion ulkopuolisena rahastona.

Talousvaliokunta ehdottaa, että pykälään lisätään uusi 2 momentti, jossa säädetään rahaston johtokunnasta. Johtokunta muodostaa rahaston päätöksentekuelimen, joka vastaa myös rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Johtokunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja näiden lisäksi enintään kolme muuta jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Johtokunnan puheenjohtaja ja pääsihteeri ovat työ- ja elinkeinoministeriöstä. Muita johtokunnan jäseniä voidaan nimittää esimerkiksi valtiovarainministeriöstä tai Valtiokonttorista. Pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö nimittää johtokunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja varajäsenet kolmen vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Työ- ja elinkeinoministeriö voi myös vapauttaa johtokunnan tai sen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, muun jäsenen taikka varajäsenen tehtävästään.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädetään johtokunnan tehtävistä. Johtokunnan tärkeimmät tehtävät ovat rahastosta yhtiölle tehtävistä maksuista ja palkkioista päättäminen, esityksen tekeminen yhtiökokoukselle rahastoon siirrettävistä varoista ja esitys rahaston talousarvioksi sekä rahaston tilinpäätöksen hyväksyminen ja allekirjoittaminen. Tehtävät vastaa-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

vat pitkälti johtokunnan nykyisiä tehtäviä, joista on säädetty valtiontakuurahastosta annetussa asetuksessa (957/1998).

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan rahastolla on pääsihteeri, joka valmistelee ja esittelee johtokunnan ratkaistavaksi tarkoitetut asiat, panee johtokunnan ratkaisut täytäntöön sekä hoitaa muut työjärjestyksessä pääsihteerille osoitetut tehtävät.

Valiokunnan ehdottamien lisäysten vuoksi hallituksen esitykseen sisältyvä pykälän 2 momentti siirtyy 5 momentiksi. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa johtokunnalle sen esityksestä työjärjestyksen. Johtokunnan vastuulla on rahaston päätöksenteko, hallinto sekä talouden ja toiminnan asianmukainen järjestäminen.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 6 momentiksi. Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että yhtiön on laadittava momentissa tarkoitettu arvio työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi myös johtokunnalle.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti, jonka mukaan rahaston päätöksenteosta, hallinnosta sekä talouden ja toiminnan järjestämisestä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella. Asetuksessa säädettäisiin muun muassa johtokunnan päätösvaltaisuudesta ja päätöksenteossa käytettävästä äänestysmenettelystä.

17 §. Valtiontakuurahaston varat sekä rahastomaksut ja -lainat. Pykälän 2, 3 ja 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan 16 §:n mukaisia toimivaltuuksia. Valtiontakuurahaston varoista yhtiölle tehtävistä maksuista sekä lainan myöntämisestä yhtiölle ja lainan ehdoista päättää 16 §:n 3 momentin mukaan rahaston johtokunta.

18 §. Valtiontakuurahaston kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastajat. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan 16 §:n mukaisia toimivaltuuksia. Lain 16 §:n 3 momentin mukaan valtiontakuurahaston tilinpäätöksen hyväksyminen ja allekirjoittaminen kuuluu rahaston johtokunnan tehtäviin.

19 §. Rahoitusvalvonta. Hallituksen esitykseen sisältyvän pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonta ottaa valvojan arviossaan huomioon yhtiön rahoitusvalvontaan soveltuvat Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet ja määräykset.

Talousvaliokunta ehdottaa täsmennystä pykälän 4 momentin asetuksenantovaltuutta koskevan säännöksen sanamuotoon. Ehdotetun sääntelyn mukainen erityisrahoitusyhtiön toiminta poikkeaa luottolaitosten toiminnasta sen elinkeinopoliittisten tehtävien vuoksi, eivätkä kaikki Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet ja määräykset sovellu erityisrahoitusyhtiön valvontaan. Ehdotettu asetuksenantovaltuus on tarpeellinen, jotta erityisrahoitusyhtiöön kohdistuvan rahoitusvalvonnan erot verrattuna luottolaitoksiin voidaan rahoitusvalvonnassa huomioida asianmukaisella tavalla.

20 §. Finanssivalvonnan tekemä valvojan arvio. Hallituksen esitykseen sisältyvän pykälän 1 momentin mukaan Finanssivalvonta laatii ja antaa yhtiölle, työ- ja elinkeinoministeriölle ja valtiovarainministeriölle valvojan arvion, miten yhtiön toiminta täyttää 9 §:n 2 momentin mukaiset

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

hallinto- ja ohjaus- sekä riskienhallintajärjestelmiä koskevat tavoitteet, ja onko yhtiön johto- ja valvontatoiminnot lain 2 §:n 2 ja 3 momentin ja 3 §:n mukaisia.

Talousvaliokunta ehdottaa täsmennyksiä pykälän 1 momentin sanamuotoon. Lisäksi valiokunta ehdottaa 6 momentin poistamista, koska 6 momentin asetuksenantovaltuus on päällekkäinen lain 3 §:ssä ja 9 §:ssä ehdotettujen asetuksenantovaltuuksien kanssa.

21 §. Seurantalukujen poikkeamien raportointi ja niiden laskennan valvonta. Seurantalukuja käytetään seuraamaan yhtiön riskiasemaa ja ne kuvaavat yhtiön keskeisimpiä riskejä, jotta valvoja saa ajantasaisen ja kattavan tilannekuvan kaikissa olosuhteissa. Valvoja todentaa ja laatii arvion valtioneuvostolle (TEM ja VM) ja yhtiölle siitä, että Finnveralla on riittävä ja luotettava hallinto- ja ohjausjärjestelmä sekä riskienhallinta huomioiden yhtiön toiminnan laajuuden ja monimuotoisuuden.

Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 4 momentin asetuksenantovaltuutta koskevaa säännöstä täsmennettäväksi niin, että asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhtiön riskiaseman seurantaan varten käytettävistä seurantaluvuista. Seurantalukuja käytetään seuraamaan yhtiön riskiasemaa ja ne kuvaavat yhtiön keskeisimpiä riskejä, jotta valvoja saa ajantasaisen ja kattavan tilannekuvan kaikissa olosuhteissa. Rahoitusvalvontaa koskevalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi luottoriskin, korkoriskin ja likviditeetin seurantaan varten käytettävistä seurantaluvuista. Seurantalukuja ei käytetä yhtiön koko toiminnan riskienhallinnan seurantaan, koska Finanssivalvonnan valvontarooli on rajattu.

23 §. Virkavastuu ja kelpoisuusvaatimukset. Talousvaliokunta ehdottaa, että pykälän otsikko muutetaan seuraavasti: Hallinnon yleislait ja virkavastuu.

Talousvaliokunta ehdottaa, että pykälään lisätään uusi 1 momentti, jonka mukaan 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä noudatetaan hallinnon yleislakeja. Valiokunta ehdottaa myös, että hallituksen esitykseen sisältyvä pykälän 1 momentti siirretään 2 momentiksi sekä täsmennyksiä 2 momentin pykäläviittauksiin. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että hallituksen esitykseen sisältyvä pykälän 2 momentti siirretään 3 momentiksi sekä täsmennystä 3 momenttiin.

24 §. Asiakkaan tunteminen. Talousvaliokunta ehdottaa pykälään teknistä korjausta.

25 §. Julkisuus ja salassapitovelvollisuus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että yhtiön toimintaan sovelletaan lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta silloin, kun kyse on lain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta.

26 §. Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja tiedonluovutusta koskevat poikkeukset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että yhtiön on annettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä 20 ja 21 §:ssä tarkoitettun rahoitusvalvonnan tehtävän kannalta välttämättömät tiedot salassapitosäännösten estämättä. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että yhtiöllä ja sen tytäryhtiöllä on salassapitovelvollisuuden estämättä velvollisuus luovuttaa 2 momentissa tarkoitettuja välttämättömiä tietoja.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 64/2025 vp sisältyvät 2.—6. lakiehdotuksen

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 64/2025 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 87:ssä säädetyllä tavalla, säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Toiminnan tarkoitus

Valtion erityisrahoitusyhtiön, jäljempänä *yhtiö*, ja sen täysin omistaman tytäryhtiön Suomen Vientiluotto Oy:n, jäljempänä *SVL*, tarkoituksena on edistää vientiä, suomalaisten yritysten toimintaa, kasvua, kansainvälistymistä ja Suomen kestäväää talouskasvua. Yhtiöt toteuttavat erityistehtäviään rahoittamalla elinkeinotoimintaa Suomessa ja ulkomailla, ylläpitämällä ja kehittämällä kilpailukykyistä vienninrahoitusjärjestelmää sekä korjaamalla kotimaassa yritysrahoitustarjonnan markkinapuutetta.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

2 §

Yhtiön ja SVL:n hallinto ja johto

Yhtiö ~~tytäryhtiöineen~~ kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan ja ministeriö vastaa sen ~~ja SVL:n~~ omistajaohjauksesta. Yhtiön koko osakekannan on oltava valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa. Yhtiö voi perustaa ja omistaa yhtiöitä tehtäviensä toteuttamiseksi.

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden hallituksen jäsenellä ja johdolla on oltava sen tehtävien kannalta kokonaisuutena riittävästi osaamista ja kokemusta ymmärtää yhtiön liiketoimintaa ja toimintaan liittyviä riskejä.

Yhtiön hallituksen jäsenen ja johtoon kuuluvan tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö, joka ei ole konkurssissa taikka liiketoimintakiellossa ja jonka toimikelpoisuutta ei ole muutenkaan rajoitettu. Luotettavana ja hyvämaineisena henkilönä ei pidetä sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton tehtävään; tai

2) muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton tehtävään.

Yhtiöön ei sovelleta finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä ja asetusten (EY) N:o 1060/2009, (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 600/2014, (EU) N:o 909/2014 ja (EU) 2016/1011 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/2554.

3 §

Riski- ja tarkastusvaliokunta ja valvontatoiminnot

Yhtiöllä on oltava hallituksen jäsenistä koostuva riskivaliokunta ja tarkastusvaliokunta tai yhdistetty riski- ja tarkastusvaliokunta. Valiokuntien jäseniksi valitaan hallituksen jäseniä, joilla on kyseisen valiokunnan tehtävien kannalta riittävä osaaminen taloushallinnosta tai riskienhallinnasta. Valiokuntien tehtävänä on valvoa, että yhtiön johto noudattaa hallituksen päättämää riskistrategiaa. Valiokunnat raportoivat hallitukselle.

Riskivaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta yhtiön riskistrategiaa ja riskinottoa koskevis-
sa asioissa sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden valvomisessa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta taloudelliseen raportointijärjestelmään, sisäiseen valvontaan ja tarkastukseen sekä tilintarkastukseen liittyvissä valmistelu-, seuranta- ja valvontatehtävissä.

Valiokunnan jäsenenä toimiva hallituksen jäsen ei saa osallistua yhtiön päivittäiseen johtamiseen asioissa, jotka kuuluvat valiokunnan tehtäviin.

Yhtiöllä on oltava sisäinen tarkastus ja tarpeelliset liiketoiminnoista riippumattomat valvontatoiminnot, joilla valvotaan riskejä sekä säännösten ja toimintaperiaatteiden ja -ohjeiden noudattamista. Yhtiön riskien valvontatoiminto huolehtii siitä, että yhtiön olennaiset riskit tunnistetaan, mitataan ja raportoidaan hallitukselle. Valvontatoiminnoilla tulee olla niiden tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen tarvittava riittävä hallinnollinen asema, toimivalta ja voimavarat.

Tarkempia säännöksiä valiokuntien ja liiketoiminnoista riippumattomien valvontatoimintojen ~~keinoista tehtäviensä toteuttamiseksi~~ tehtävistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

4 §

Vienninrahoitus

Vienninrahoituksella tarkoitetaan viennin, ulkomaankaupan tai ulkomaisten investointien rahoitusta, niihin liittyvää varainhankintaa ja -hallintaa sekä riskiensuojassopimuksia.

5 §

Yhtiön ja SVL:n tehtävät

Yhtiön tehtävänä on toimintansa tarkoituksen toteuttamiseksi:

1) itsenäisesti tai yhteistyössä muiden rahoitustoimijoiden kanssa myöntää ja hallinnoida luottoja, takuita, **vientitakuuta**, takauksia ja muita vastuusitoumuksia elinkeinotoimintaan sekä tehdä takauspäätöksiä, joiden puitteissa rahoittaja tai luottovakuuttaja voi myöntää useita yksittäisiä rahoituksia;

2) toimia vienninrahoituslaitoksena;

3) osallistua Euroopan unionin rahoitusvälineisiin sekä tehdä yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden, Euroopan unionin instituutioiden ja kansainvälisten tahojen kanssa.

Yhtiö voi tehtäviensä toteuttamiseksi:

1) tehdä varainhankintaa ja -hallintaa;

2) ostaa, myydä, omistaa ja hallita osakkeita, yhtiöosuuksia ja niitä vastaavia osuuksia sekä arvopapereita ja kiinteää omaisuutta;

3) tehdä toimintaansa ja yritysrahoitukseen liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä, harjoittaa yritysrahoituksen kehitys- ja palvelutoimintaa sekä hoitaa muita erityisrahoitustehtäviä.

SVL:n tehtävänä on edistää Suomen taloudellista kehitystä myöntämällä yhtiön ohella vienninrahoitusta. **SVL ei myönnä vientitakuuta.**

Yhtiöön ja SVL:oon ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia (610/2014), ellei tässä laissa toisin säädetä. Vakavaraisuusvaatimuksia ei aseteta yhtiölle eikä SVL:lle.

2 luku

Rahoitustoiminnan ehdot ja päätöksenteko

6 §

Rahoitusvaltuudet

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden ~~5 §:ssä~~ **5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa** tarkoitettujen sitoumusten määrä saa olla enintään 50 miljardia euroa, josta:

1) kotimaan rahoituksen lainojen, takausten ja muiden vastuusitoumusten valtuuden osuus on enintään 10 miljardia euroa;

2) vientitakuiden valtuuden osuus on enintään 40 miljardia euroa; ja

3) takausten ja muiden vienninrahoituksen vastuusitoumusten valtuuden osuus on enintään 40 miljardia euroa.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Kohtien 2 ja 3 mukaiset valtuudet eivät kuitenkaan saa olla yhteensä enempää kuin 40 miljardia euroa. Enintään 20 miljardia euroa edellä 1, 2 ja 3 kohdissa tarkoitetuista valtuuksista voi olla 10 §:n ja 11 §:n mukaisissa menettelyissä päätettyä rahoitusta.

Yhtiön 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua varainhankintaa varten valtion antamien erillisten takaussitoumusten pääomien yhteismäärä saa olla enintään 20 miljardia euroa, josta lyhytaikaisten velkojen pääomien määrä saa olla enintään 3 miljardia euroa. Sen lisäksi yhtiöllä saa olla valtion vastuulla olevien velkojen pääomalle laskettavia korkoja ja riskien suojaamiseksi tarpeellinen määrä velkoihin liittyviä koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimuksia ja muita vastaavia suojausjärjestelyjä. ~~Valtion talousarviossa voidaan päättää yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 1 momentin mukaisten sitoumusten enimmäismäärien tarkemmasta jaottelusta.~~

Edellä 1 momentissa säädettyjen enimmäismäärien rajoissa valtioneuvosto voi antaa yhtiölle ja sen tytäryhtiöille sitoumuksia luotto- ja takaustappioiden kattamisesta sekä korko-, takausprovisio-, toiminta- ja muiden vastaavien tukien maksamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen sitoumusten enimmäismäärään lasketaan sitovien tarjousten ja voimassa olevien sitoumusten vastuut poistaen sitoumusten keskinäiset päällekkäisyydet. Vastuun laskemista varten sopimusvaluutta muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin ilmoittamaa kurssia rahoituksen päätöspäivälle tai edellä 2 momentissa tarkoitettun velan liikkeeseenlaskupäivälle.

7 §

Rahoituksen myöntämisen yleiset edellytykset

Yhtiö ja SVL voivat myöntää rahoitusta elinkeinotoimintaan ja viennin edistämiseen 1 §:ssä säädetyn toimintansa tarkoituksen mukaisesti. Yhtiön on rahoituksen myöntämisen edellytyksiä arvioidessaan kiinnitettävä erityistä huomiota velallisen maksukykyyn, toiminnan taloudellisiin edellytyksiin ja kehitysmahdollisuuksiin. Rahoituksessa tulee ottaa huomioon 8 §:ssä tarkoitettu suomalainen intressi. ~~Vientitakuun ehtoja harkittaessa ja vientitakuuta myönnettäessä tulee edellä mainitun lisäksi ottaa huomioon taattavaan hankkeeseen liittyvät elinkeinopoliittiset näkökohdat ja kansainväliset kilpailutekijät sekä ympäristövaikutukset ja muut vaikutukset osana hankkeen kokonaisarviointia.~~

~~Yhtiön on rahoitustoiminnassaan noudatettava Euroopan unionin valtiontukisäännöksiä.~~ Työ- ja elinkeinoministeriö päättää yhtiön myöntämän valtiontuen maksatuksen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä. Euroopan unionin säännösten vastaisten valtiontukien takaisinperinnästä säädetään eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetussa laissa (300/2001).

Yhtiö ja SVL voivat perustelluista syistä rajata rahoitettavia toimialoja tai toimintoja liiketoiminnallisin tai riskienhallinnallisin perustein. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimialojen rajaamiseen liittyvistä rahoituksen myöntämisen edellytyksistä.

8 §

Suomalainen intressi

Rahoitettavan elinkeinotoiminnan tulee tapahtua Suomessa tai rahoituksen myöntämisen voidaan katsoa edistävän Suomen taloudellista kehitystä.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Suomen taloudellisen kehityksen edistämistä arvioitaessa tulee ottaa huomioon rahoitusjärjestelyn myönteiset vaikutukset kansantalouteen, työllisyyteen, julkiseen talouteen, ympäristöön, rahoitettavaan toimintaan tai suomalaisen yrityksen toimintaedellytyksiin taikka muihin näihin rinnastettaviin seikkoihin.

Yksittäisen rahoitusjärjestelyn lisäksi arvio voidaan tehdä myös yrityksen toiminnasta tai rahoitushankkeesta kokonaisuutena.

Työ- ja elinkeinoministeriö antaa yhtiön pyynnöstä lausunnon 1 momentin mukaisen edellytyksen täyttymisestä.

9 §

Riskinoton perusteet ja riskienhallinta

Yhtiön tulee riskinotossaan ottaa huomioon tavoite pitkän aikavälin itsekannattavuuden toteutumisesta, roolinsa elinkeino- ja teollisuuspoliittisena toimijana, vastuukannan riskikeskittymät, mahdollisuudet riskinjakoon muiden rahoituslaitosten tai tahojen kanssa sekä muut vastaavat seikat. Yhtiön riskinotto voi ylittää vapaat omat pääomat ja valtiontakuurahaston varat.

Yhtiöllä on oltava kirjallisesti kuvatut, riittävät, tehokkaat ja luotettavat hallinto- ja ohjausjärjestelmät mukaan lukien riskienhallintajärjestelmät, toimintaperiaatteet ja menettelytavat, joiden avulla se voi seurata, arvioida ja hallita rahoitustoimintaansa sekä raportoida siitä.

Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa vuosittain yhtiölle sen toiminnan riskinottoa koskevan ohjeistuksen. Yhtiö vahvistaa toiminnassaan noudatettavat tarkemmat riskinoton ja rahoituksen periaatteet huomioiden työ- ja elinkeinoministeriön antaman ohjeistuksen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä riskinoton perusteista, hallinto-, ohjaus- ja riskienhallintajärjestelmistä sekä riskienhallinnan toimintaperiaatteista ja menettelytavoista.

10 §

Erityisriskinotto

Yhtiön hallitus voi päättää rahoituksen myöntämisestä erityisriskinottona tilanteessa, jossa rahoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että yhtiön tavanomaisen riskiarvioinnin perusteella sitä ei voitaisi myöntää, tai jos rahoitus myönnettäisiin poikkeuksellisilla ehdoilla. Rahoituksen myöntäminen erityisriskinottona edellyttää työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä elinkeino- tai teollisuuspoliittisten tai muiden painavien edellytysten täyttymisestä. Ministeriö tekee päätöksen yhtiön hakemuksesta.

Tätä pykälää ei sovelleta, jos rahoituksesta päätetään 11 §:ssä säädetyllä tavalla.

11 §

Rahoituksesta päättäminen omistajapäätöksenä

Yhtiön hallituksen yleistoimivaltaan kuuluva rahoituspäätösasia voidaan saattaa yhtiökokouksen päätettäväksi erityistilanteessa osakeyhtiölain (624/2006) 6 luvun 7 §:n 2 momentin nojalla,

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

jos rahoituspäätökseen liittyy yhtiön riskinkantokyvyn ja valtion riskienhallinnan kannalta merkittäviä seikkoja tai siihen liittyy muita valtion kannalta erityisen painavia perusteita.

12 §

Suojautumisjärjestelyt

Yhtiö ja SVL voivat turvata taloudellisia intressejään suojautumisjärjestelyillä. Suojautumisjärjestelynä voidaan 5 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia vaihtaa sellaisiin vastuisiin, jotka eivät liity tässä laissa tarkoitettuun rahoitustoimintaan.

13 §

Tappioiden rajoittaminen

Yhtiö ja SVL voivat rajoittaa toiminnassaan syntyneitä tai syntyviä taloudellisia tappioitaan saatavien myymisellä, niistä luopumisella tai vakuuskohteiden ostamisella taikka muilla yleisesti vastuiden hallinnassa käytettävillä toimenpiteillä ja järjestelyillä.

3 luku

Taloudelliset toimintaperiaatteet

14 §

Yhtiön ja SVL:n itsekannattavuus

Yhtiön ja SVL:n on pyrittävä siihen, että niiden toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toiminnasta saatavilla tuloilla. Valtion erikseen myöntämien määrärahojen toteumat yhtiön ja SVL:n toimintaan otetaan tulona huomioon arvioitaessa itsekannattavuutta.

15 §

Valtion vastuu

Valtio vastaa yhtiön takuista, takauksista ja muista vastuusitoumuksista, varainhankintaan ja -hallintaan liittyvistä sopimuksista ja niihin liittyvien riskiensuojaussopimusten mukaisesta sitoumuksien täyttämisestä. **Valtioneuvosto voi antaa omavelkaisia takauksia ilman vastavakuuksia yhtiön ottamien lainojen ja lainaohjelmien vakuudeksi. Valtio vastaa yhtiön sitoumuksista ja varainhankintaa varten ottamista veloista 6 §:n enimmäismääriin asti.**

Jos yhtiön ja SVL:n vienninrahoitukseen rahastoidut varat tai valtiontakuurahaston varat eivät riitä vastuiden kattamiseen 17 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti tai toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen, valtion talousarviosta siirretään määrärahoja valtiontakuurahastoon tätä tarkoitusta varten. **Rahasto saa varansa valtion talousarviossa rahastolle siirrettäväksi osoitettavasta määrärahasta.**

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Jos yhtiö tai valtiontakuurahasto ei enää tarvitse valtion talousarviosta siirrettyjä varoja yhtiön vastuiden ja varausten kattamiseen tai toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen, yhtiön ja valtiontakuurahaston tulee tältä osin tulouttaa varat valtion talousarvioon.

~~Valtioneuvosto voi antaa omavertaisia takauksia ilman vastavakuuksia yhtiön ottamien lainojen ja lainaohjelmien vakuudeksi.~~

16 §

Valtiontakuurahaston tarkoitus ja hallinto

Valtiontakuurahaston tarkoituksena on kattaa vienninrahoituksesta aiheutuvat yhtiön ja SVL:n sellaiset tappiot, joihin niiden vienninrahoituksen omat varat eivät riitä. Valtiontakuurahasto on työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa toimiva valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto.

Rahastolla on johtokunta, joka vastaa rahaston päätöksenteosta, hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Johtokunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kolme muuta jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Työ- ja elinkeinoministeriö nimittää johtokunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja varajäsenet kolmen vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Puheenjohtaja ja pääsihteeri ovat työ- ja elinkeinoministeriöstä. Työ- ja elinkeinoministeriö voi vapauttaa johtokunnan tai sen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, muun jäsenen taikka varajäsenen tehtävästään.

Johtokunnan tehtävänä on:

- 1) päättää rahaston varoista yhtiölle 17 §:n 2 momentin nojalla tehtävistä maksuista;
- 2) tehdä 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu esitys;
- 3) päättää 17 §:n 4 momentissa tarkoitettun lainan myöntämisestä ja sen ehdoista;
- 4) päättää tämän pykälän 5 momentissa tarkoitettun hallinnointipalkkion maksamisesta yhtiölle;
- 5) antaa vuosittain kuuden kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä työ- ja elinkeinoministeriölle kertomus toiminnastaan;
- 6) tehdä esitys rahaston talousarvioksi; ja
- 7) hyväksyä ja allekirjoittaa rahaston tilinpäätös.

Rahastolla on työ- ja elinkeinoministeriön määräämä pääsihteeri, joka valmistelee ja esittelee johtokunnan ratkaistavaksi tarkoitettut asiat, panee johtokunnan ratkaisut täytäntöön sekä hoitaa muut työjärjestyksessä pääsihteerille määritetyt tehtävät.

~~Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa rahaston päätöksenteosta, hallinnosta ja talouden sekä toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.~~ Työ ja elinkeinoministeriö vahvistaa johtokunnalle sen esityksestä työjärjestyksen. Työ- ja elinkeinoministeriö voi tehdä yhtiön kanssa sopimuksen rahaston hallinnointiin liittyvistä tehtävistä. Yhtiöllä on oikeus saada rahaston hallinnointiin liittyvistä tehtävistä hallinnointipalkkio. Rahaston hallintomenot maksetaan rahaston varoista.

Yhtiön on laadittava vuosittain johtokunnalle ja työ- ja elinkeinoministeriölle arvio rahaston varojen riittävyydestä.

Tarkempia säännöksiä rahaston päätöksenteosta, hallinnosta sekä talouden ja toiminnan järjestämisestä voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

17 §

Valtiontakuurahaston varat sekä rahastomaksut ja -lainat

Valtiontakuurahaston varat koostuvat yhtiön edeltäjäorganisaatioiden toiminnasta kertyneistä ylijäämistä, rahaston takaisinperintäsaamisten tuotoista ja kertyneestä takaisinperinnästä sekä yhtiöstä tai valtion talousarviosta rahastoon siirretyistä varoista.

Vienninrahoituksen tappiot katetaan ensin yhtiön ja SVL:n vienninrahoituksen omista varoista ja, jos ne eivät riitä, valtiontakuurahaston varoista. Jos yhtiön tai SVL:n välitilinpäätöstä tai tilinpäätöstä laadittaessa ilmenee, että vienninrahoitustoiminnan tilikauden tulos on muodostunut tappiolliseksi, tappio katetaan ensisijaisesti yhtiön ja SVL:n taseen vienninrahoituksen vapaista omista pääomista ja toissijaisesti valtiontakuurahaston varoista. ~~Työ- ja elinkeinoministeriö päättää rahaston varoista yhtiölle tehtävistä maksuista.~~

Yhtiön vapaita omia pääomia voidaan siirtää valtiontakuurahastoon. Yhtiön maksuista valtiontakuurahastoon päättää yhtiökokous **johtokunnan työ- ja elinkeinoministeriön** esityksestä.

Valtiontakuurahastosta voidaan antaa yhtiölle sen hakemuksesta lainaa vakuutta vaatimatta. ~~Lainan myöntämisestä ja sen ehdoista päättää työ- ja elinkeinoministeriö.~~

18 §

Valtiontakuurahaston kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastajat

Rahaston kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988). **Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa rahaston talousarvion johtokunnan esityksestä. Valtioneuvosto vahvistaa rahaston tilinpäätöksen työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä.** ~~Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyy ja allekirjoittaa rahaston tilinpäätöksen. Valtioneuvosto vahvistaa tilinpäätöksen ministeriön esittelystä.~~

Työ- ja elinkeinoministeriö määrää rahaston tilien ja hallinnon tilintarkastajat. Yhden tilintarkastajista tulee olla Keskuskaupakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai julkishallinnon ja talouden -tilintarkastaja.

4 luku

Rahoitusvalvonta

19 §

Rahoitusvalvonta

Finanssivalvonta toimii yhtiön rahoitusvalvojana. Rahoitusvalvonnan keinoja ovat valvojan arvio ja yhtiön seurantalukujen laskennan valvonta.

Finanssivalvonta ei valvo valtion elinkeinopoliittisia riskinottolinjauksia. Työ- ja elinkeinoministeriö ottaa huomioon Finanssivalvonnan toimittaman valvojan arvion päätelmät elinkeinopolitiikan suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja yhtiön ohjaamisessa.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Rahoitusvalvonta kohdistuu yhtiön tytäryhtiöihin ainoastaan 20 §:n 2 momentin ja 21 §:n osalta ja tytäryhtiöiden hallintoon 2 §:n 2 ja 3 momentin osalta.

Finanssivalvonta ottaa arviossaan huomioon yhtiön rahoitusvalvontaan soveltuvat Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet ja määräykset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset, säätää rahoitusvalvonnassa käytettävistä sovellettavista Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeista ja määräyksistä.

20 §

Finanssivalvonnan tekemä valvojan arvio

Finanssivalvonta laatii ja antaa yhtiölle, työ- ja elinkeinoministeriölle ja valtiovarainministeriölle valvojan arvion siitä, onko yhtiöllä miten toiminta täyttää 9 §:n 2 momentin mukaiset hallinto- ja ohjaus- sekä riskienhallintajärjestelmiä koskevat tavoitteet, ja onko ovatko yhtiön johto ja valvontatoiminnot 2 §:n 2 ja 3 momentin ja 3 §:n mukaisia.

Riskienhallintaa arvioidessaan Finanssivalvonta ottaa huomioon luottoriskin, korkoriskin, operatiivisen riskin ja mahdolliset muut riskitekijät sekä yhtiön maksuvalmiuden ja pääomien tilanteen.

Finanssivalvonta ottaa arvionsa laajuudessa ja arviointitiheydessä huomioon konsernin toiminnan laadun, laajuuden ja monimuotoisuuden, konsernin vastuuaseman ja sen kehityksen sekä konsernin merkittävyyden rahoitusmarkkinoiden kannalta. Finanssivalvonta ottaa huomioon konsernin toiminnan erot verrattuna luottolaitoksiin ja niiden valvontakäytäntöihin.

Finanssivalvonta voi tehdä tarvittaessa kuormituskokeita arvion laatimisen tueksi.

Finanssivalvonnalla on arvion laatimista varten oikeus saada yhtiöltä tarvittavat tiedot, tehdä lisätietopyyntöjä ja kutsua kuulemiseen.

~~Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tavoitteista.~~

21 §

Seurantalukujen poikkeamien raportointi ja niiden laskennan valvonta

Yhtiön on konsernitasolla seurattava riskiasemaa ja vastuukannan keskittymäriskiä seurantaluviilla. Yhtiön on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle ja valtiovarainministeriölle, jos se havaitsee seurantaluviissa poikkeamia verrattuna työ- ja elinkeinoministeriön riskinoton ohjeistukseen. Yhtiö laatii työ- ja elinkeinoministeriölle esityksen toimenpiteistä, ja saattaa asian myös Finanssivalvonnan tietoon.

Finanssivalvonta valvoo seurantalukujen laskentaa yhtiön raportoinnin perusteella.

Finanssivalvonta ei aseta seurantaluvuille raja-arvoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua esityksen saatuaan työ- ja elinkeinoministeriön tulee tehdä asiassa päätös, joka annetaan tiedoksi yhtiölle, Finanssivalvonnalle ja valtiovarainministeriölle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä valvonnassa riskiaseman seurantaa varten käytettävistä seurantaluviista.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

22 §

Julkinen varoitus

Finanssivalvonta antaa yhtiölle julkisen varoituksen, jos yhtiö menettelee tahallaan tai huolimattomuudesta tämän lain 26 §:n 1 momentin vastaisesti eikä yhtiö korjaa virheellistä menettelyään viipymättä.

Muutoksenhausta Finanssivalvonnan päätökseen julkisesta varoituksesta säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008).

5 luku

Erinäiset säännökset

23 §

~~Virkavastuu ja kelpoisuusvaatimukset~~ Hallinnon yleislait ja virkavastuu

Tämän lain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä noudetaan hallinnon yleislakeja.

Yhtiön ja SVL:n palveluksessa olevaan henkilöstöön ja toimielinten jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessa tämän lain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Yhtiön ja SVL:n palveluksessa olevalla henkilöstöllä ja toimielinten jäsenillä tulee olla tämän lain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettujen ~~julkisten hallinto~~ tehtävien menestyksellisen hoitamisen edellyttämä asiantuntemus, koulutus tai muu pätevyys.

24 §

Asiakkaan tunteminen

Yhtiön ja SVL:n on tunnettava asiakkaansa, tunnistettava asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun, ja tarvittaessa todennettava tämän henkilöllisyys. Tässä ~~momentissa~~ pykälässä säädettyä velvollisuutta täytettäessä voidaan hyödyntää 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja riskienhallintajärjestelmiä. Lisäksi yhtiön ja SVL:n tulee huomioida toiminnassaan, mitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (444/2017) säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

25 §

Julkisuus ja salassapitovelvollisuus

Yhtiön ja SVL:n toimintaan sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki* niiden hoitaessa tämän lain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.

Sen lisäksi mitä julkisuuslaissa säädetään salassapitoperusteista, joka yhtiön tai sen tytäryhtiön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää yhtiön tai sen tytäryhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

26 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja tiedonluovutusta koskevat poikkeukset salassapitovelvollisuudesta

Yhtiön on *salassapitosäännösten estämättä* annettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä 20 ja 21 §:ssä tarkoitetun rahoitusvalvonnan tehtävän kannalta välttämättömät tiedot.

Yhtiöllä ja sen tytäryhtiöllä on salassapitovelvollisuuden estämättä ~~oikeus~~ *velvollisuus* luovuttaa välttämättömiä tietoja:

- 1) toisilleen rahoitustoimintaa tai riskienhallintaa varten;
- 2) työ- ja elinkeinoministeriölle ja valtiovarainministeriölle niiden pyynnöstä yhtiön toiminnan ohjaamista, valvontaa ja valtiontukien maksatuksen keskeyttämistä ja takaisinperintää varten;
- 3) Finanssivalvonnalle rahoitusvalvonnan toteuttamista varten.

Tietojen luovuttamisesta yrityspalvelujen toteuttamista varten säädetään yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetussa laissa (293/2017).

27 §

Henkilötietojen käsittely väärinkäytösten estämiseksi

Väärinkäytösten estämiseksi tapahtuvassa henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 18 a §:ssä säädettyä.

28 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tämän lain 4 luku tulee kuitenkin voimaan vasta 24 kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Tällä lailla kumotaan:

- 1) valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä annettu laki (442/1998);

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

- 2) valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettu laki (443/1998);
- 3) valtiontakuurahastosta annettu laki (444/1998);
- 4) valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annettu laki (445/1998);
- 5) valtion vientitakuista annettu laki (422/2001);
- 6) valtion alustakauksista annettu laki (573/1972);
- 7) valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annettu laki (651/1985);
- 8) ympäristönsuojelu- ja energiainvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annettu laki (609/1973);
- 9) julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annettu laki (1543/2011);
- 10) Suomen Vientiluotto Oy -nimisestä yhtiöstä annettu laki (1136/1996).

Tämän lain voimaantullessa voimassa olevat luotot, takuut, takaukset tai muut vastuusitoumukset pysyvät alkuperäisin ehdoin voimassa tämän lain voimaan tullessa. Myös näiden sitoumusten vastuut lasketaan mukaan 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin rahoitusvaltuuksiin. Vastuulaskenta on saatettava tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Valtion vientitakuista annetun lain 3 §:n 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin investointeihin sovelletaan tämän lain voimaan tultua, mitä tässä laissa säädetään vienninrahoituksesta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimaan tullessiin korontasauksopimuksiin ja -päätöksiin sovelletaan julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annettua lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa, kunnes sitoumus on päättynyt tai korontasaukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet on siirretty yhtiön vastuulle.

Yhtiön rahoitusvalvontaan sovelletaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n 4 momenttia kunnes tämän lain 4 luku tulee voimaan.

Kumottavassa valtiontakuurahastosta annetussa laissa tarkoitettu talousarvion ulkopuolinen valtiontakuurahasto jatkaa toimintaansa tämän lain mukaisesti.

2.

Laki

tuloverolain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 20 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1480/2016, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

20 §

Tuloverosta vapaat yhteisöt

Tulon perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

1) Suomen Pankki, Yleisradio Oy, Pohjoismaiden Investointipankki, Pohjoismaiden kehitysrahoitus, Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö, Finnvera Oyj, Suomen Vientiluotto Oy, Teollisen yhteistyön rahasto Oy, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, rahoitusvakauserahasto ja luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu vanha talletussuojarahasto;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 _____.

3.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 556/2024, seuraavasti:

4 §

Valvottavat

— — — — —
Finanssivalvonta valvoo valtion eläkerahaston ja Valtion ydinjätehuoltorahaston sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista sekä kirkon eläkerahastoa. Valvontatehtävistä säädetään lisäksi valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006), ydinenergialaissa (990/1987) ja kirkkolaissa (652/2023). Finanssivalvonta valvoo Finnvera Oyj:tä valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetussa laissa (/) säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 _____.

4.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain (1209/2023) 4 §:n 1 momentin 5 kohta sekä
lisätään 1 §:n 1 kohtaan uusi i alakohta ja 4 §:n 1 momenttiin uusi 6 kohta seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

1) seuraavat luottolaitosalan toimijat:

i) valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö;

4 §

Luottolaitosalan toimijoiden maksut

Suhteellista maksua ja perusmaksua maksavien luottolaitosalan toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

5) kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen osalta perusmaksu on 3 790 euroa ja suhteellinen maksu 0,002781 prosenttia kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusummasta;

6) valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettun valtion erityisrahoitusyhtiön osalta perusmaksu on 7580 euroa ja suhteellinen maksu 0,002781 prosenttia taseen loppusummasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 26 kohta, sellaisena kuin se on laissa 573/2019, ja

lisätään 1 luvun 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1089/2017, 244/2018, 413/2018, 573/2019, 236/2021, 376/2021, 207/2022, 187/2023, 444/2023, 414/2024 ja 84/2025, uusi 27 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

26) liike- tai ammattitoimintana taide-esineitä vapaasataman kautta myyvään tai välittävään taikka säilyttävään siltä osin kuin maksetaan tai otetaan vastaan maksusuorituksena yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa;

27) valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettuun yhtiöön ja tytäryhtiöön.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1132/2018, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Jollei laissa toisin säädetä, yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään sekä siihen talletettujen tietojen julkisuuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetun lain (/) 25 ja 26 §:ää. Henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *tietosuojasetus*, ja tietosuojalaissa (1050/2018).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp

Helsingissä 4.12.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Vilhelm Junnila ps
varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Kaisa Garedeu ps
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Hilikka Kemppi kesk
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Aleksi Jäntti kok (osittain)
varajäsen Juha Mäenpää ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Johanna Rihto-Kekkonen

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp Vastalause

Vastalause 1

Perustelut

Keskusta pitää valitettavana sitä, että kokoomuksen ja perussuomalaisten vahtivuorolla Finnveran roolista ollaan häivyttämässä samanaikaisesti sekä pk-yritysten erityispainotus ja aluepoliittinen tehtävä.

Talousvaliokunta nostaa mietinnössä esille sen, että Orpon hallituksen esityksessä Finnveran toiminnan tarkoitusta koskevassa säännöksessä ei erikseen mainita pk-yrityksiä.

Keskustan mielestä ei kuitenkaan ole riittävää, että valiokunta toteaa seikan, että hallituksen esityksen perusteluissa korostetaan pk- ja mikroyritysten sekä kasvuhakuisten yritysten keskeistä merkitystä Suomen talouskasvun näkökulmasta sekä näiden toimijoiden asemaa Finnveran rahoitustoiminnan keskiössä. Eikä sekään ole riittävää, että hallituksen esityksen perustelujen mukaan pk- ja kasvuyritysten rahoitus huomioidaan tarkasti yhtiön strategiassa ja omistajaohjauksessa. Nämä ovat helpommin muutettavissa kuin lainsäädäntö.

Kuten talousvaliokunnan mietinnössä tuodaan ilmi, niin asiantuntijalausuntoihin viitaten viime vuosina erityisesti pk- ja mikroyritysten rahoituksen saatavuus on vaikeutunut. Lisäksi kansantalouden kannalta on erittäin tärkeää, että rahoituksen saatavuus voidaan turvata kasvuyrityksille, jotka ovat Suomen talouskasvun merkittäviä mahdollistajia.

Valiokunta toteaaakin, että sen näkemyksen mukaan Finnveran toiminnan tulee jatkossakin kohdistua vahvasti pk-yrityksiin ja kasvuyrityksiin. Valiokunnan mukaan mikro-, pk- ja kasvuyritysten palvelujen jatkuvuus sekä niiden kehittäminen tulee varmistaa muun muassa kattavilla vaikutusarvioinneilla, toiminnan systemaattisella seurannalla sekä yhtiön omistajaohjauksen keinoin. Keskusta varmistaisi tämän sillä, että laissa säilytettäisiin aiempi erityispainotus pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksesta ja että laissa mainittaisiin lisäksi uutena erikseen mikroyritykset ja kasvuyritykset.

Mikäli kokoomuksen ja perussuomalaisten hallitus ja hallituspuolueiden kansanedustajat todella ovat sitä mieltä, että Finnveran toiminnan tulee kohdistua vahvasti pk-yrityksiin, niin miksi lain Finnveran toiminnan tarkoituksesta pitää poistaa tätä koskeva nimenomainen kirjaus.

Orpon hallitus on tähän saakka toiminnassaan johdonmukaisesti sivuttanut mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet. Esimerkkejä tästä on monia:

- Pk-yritykset rajattiin kansallisella ratkaisulla kylmästi sivuun investointiverohyvityksestä asettamalla investoinnin euromääräinen raja-arvo suureksi.
- Arvonlisäverotuksen huojennusalue poistettiin ilman, että olisi toteutettu merkittävää kompensatiota arvonlisäverovelvollisuuden alarajaan.
- Kotitalousvähennyksen suurleikkaus kohdistuu erityisesti työllistäviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Samoin monet arvonlisäveronkorotukset.
- Yhteisöveroon kaavaillun yleisen veronalennuksen euromääräinen hyöty kohdistuu suurelta osin vakiintuneille vanhoille pörssiyrityksille ja niiden omistajille suurempina osinkoina.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp
Vastalause

— Yhteisöveron alentamisen rinnalla hallitus ei ole toteuttamassa yrittäjävähennykseen korotusta, joka auttaisi ammatinharjoittajia.

Ottaen Orpon hallituspuolueiden aiempi mikro- ja pk-yrittäjävastainen politiikka huomioon vaikuttaa ilmeiseltä, että hallituksen tosiasiallisena tavoitteena on asteittain suunnata Finnveran rahoituskapasiteetista aiempaa suurempi osa suuryrityksille. Muutoin hallituksella ei olisi tarvetta tehdä Finnveran toiminnan tarkoitukseen pk-yritysten erityisroolia poistavaa muutosta.

Samalla tavoin valiokunta teoriassa kiinnittää huomiota myös siihen, että yhtiön toiminnan tarkoitusta sääntelevässä pykälässä ei enää erikseen mainita aluepoliittisia tavoitteita. Tämänkään johdosta hallituspuolueiden kansanedustajat eivät kuitenkaan ole ryhtyneet mihinkään käytännön toimenpiteisiin.

Valiokunta toki toteaa sen saman, joka jo hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että ehdotetun sääntelyn mukaan yhtiön toiminnan keskiössä on elinkeinopolitiikka, jonka toteuttamisessa korostuvat kunkin alueen vahvuudet ja mahdollisuudet, joita yhtiö edelleen on mukana rahoittamassa. Tätä kautta yhtiön toiminnassa toteutetaan myös alue- ja kuntapoliittisia tavoitteita. Lisäksi usein yritysten on juuri sijaintinsa vuoksi vaikea saada markkinoilta rahoitusta investointeihinsa. Valiokunta toteaa, että Finnveran elinkeinopolitiittinen tehtävä markkinapuutteen täydentäjänä on näissä tilanteissa erittäin keskeinen.

Koska hallitus ei ole esittänyt asiallisia ja painavia perusteluja sille, että miksi Finnveran toiminnan tarkoituksesta pitäisi poistaa aluepoliittisten tavoitteiden toteuttaminen, niin tällaista muutosta ei tule tehdä. Hallituksesta poiketen keskusta haluaa kehittää koko Suomea ja kaikkia sen alueita, eikä keskittää toimintoja vain pieneen osaan maata. Niinpä aiemmasta lainsäädännöstä on syytä sisällyttää aluepoliittinen tehtävä myös jatkossa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2.—6. lakiehdotus hyväksytään mietinnön mukaisena, ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna. (Vastalauseen muutosehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

1. Laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp
Vastalause 1

1 §

Toiminnan tarkoitus

Valtion erityisrahoitusyhtiön, jäljempänä yhtiö, ja sen täysin omistaman tytäryhtiön Suomen Vientiluotto Oy:n, jäljempänä SVL, tarkoituksena on edistää vientiä, erityisesti suomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten, mikroyritysten ja kasvuyritysten toimintaa, kasvua, kansainvälistymistä ja Suomen kestäväää talouskasvua. Yhtiöiden tulee toiminnassaan edistää valtion aluepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Yhtiöt toteuttavat erityistehtäviään rahoittamalla elinkeinotoimintaa Suomessa ja ulkomailla, ylläpitämällä ja kehittämällä kilpailukykyistä vienninrahoitusjärjestelmää sekä korjaamalla kotimaassa yritysrahoitustarjonnan markkinapuutetta

— — — — —

Helsingissä 4.12.2025

Timo Mehtälä kesk
Hilkka Kemppi kesk

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp
Vastalause 2

Vastalause 2

Perustelut

Hallituksen esityksessä (HE 64/2025 vp) ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä. Laissa säädettäisiin valtion erityisrahoitusyhtiön Finnvera Oyj:n tavoitteista, tehtävistä, rakenteesta sekä pääpiirteissään yhtiön käytettävissä olevista rahoitusraameista. Finnvera-konsernin asemaa aiotaan muuttaa niin, että eduskunnan kontrolli yhtiöön heikkenisi eli kontrolli siirtyisi eduskunnan lainsäädäntö- ja budjettivallan piiristä valtion omistajaohjauksen varaan. Samalla valtion eli veronmaksajien vastuuta riskeistä lisättäisiin. Valtion laissa säädetty suora vastuu yhtiön sitoumuksista kasvaisi.

Finnvera-konsernin taloudelliset vastuut ovat jättimäiset. Finnveran rahoitusvaltuuksiksi esitetään hallituksen esityksessä 50 miljardia euroa, varainhankinnan vastuita lisäksi 20 miljardia. Riskien lauetessa kielteiset vaikutukset julkiseen talouteen voisivat olla hyvin dramaattiset. Vaihtokutsia olisi suoraan mm. budjettitalouteen ja Suomen luottokelpoisuuteen.

Lainsäädännön selkeyttämisen tavoite epäonnistunut

Finnveran ja Suomen Vientiluoton toiminnasta säädetään nykyisin kymmenessä eri laissa ja yhdeksässä asetuksessa. Keskeisiä lakeja on muutettu useita kertoja niiden säätämisen jälkeen. Toimintaa ohjaava kokonaisuus on muodostunut hajanaiseksi. Lainsäädännön kokonaisuudistuksen tavoitteena on ollut selkeyttää sääntelyä ja koota se yhteen lakiin siten, etteivät toiminnan pääperiaatteet merkittävästi muutu. Nämä tavoitteet ovat ehdottoman kannatettavia. Perustuslakivaliokunnan hallituksen esityksestä antaman lausunnon (PeVL 47/2025 vp) ja siinä esitettyjen valtiosääntöoikeudellisten huomautusten perusteella on kuitenkin todettava, ettei kokonaisuudistuksen valmistelu ole onnistunut tavoitteissaan. Hallituksen esityksen puutteiden korjaamiseksi selkein-
tä olisi ollut valmistella se kokonaan uudelleen em. tavoitteiden toteuttamiseksi.

Hallituksen esityksen keskeiseksi tavoitteeksi olisi tullut asettaa eduskunnan budjettivallan turvaaminen perustuslain 82 §:n edellyttämällä tavalla valtaviin rahoitusvaltuuksiin sisältyvien riskien pitämiseksi kansanvaltaisessa kontrollissa ja valvonnassa. Nyt lainsäädännön uudistus on johtamassa eduskunnan budjettivallan kaventamiseen, samalla kun rahoituksen riskit kasvavat, korkeariskisen rahoituksen valtuuksia lisätään erittäin huomattavasti ja riskit tulevat aiempaa suuremmin valtion talousarviosta vastattaviksi.

Hallituksen esitys on kokonaisuudessaan sekava ja hajanainen eikä tyydyttävällä tavalla täytä perustuslain vaatimuksia. Esityksen perustuslaillisen arvioinnin kannalta keskeistä kysymystä ehdotusten suhteesta eduskunnan budjettivaltaan käsitellään esityksessä vain ohuesti ja yleispiirteisesti. Esitykseen ei sisälly lainkaan ehdotettavan sääntelyn tarkastelua valtion lainanotosta ja valtion antamista takauksista säätävän perustuslain 82 §:n kannalta.

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp Vastalause 2

Laintasoisesta kontrollista siirrytään omistajaohjaukseen

Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV toteaa talousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa, että monet kokonaisuudistukseen sisältyvistä muutoksista ovat luonteeltaan kontrolleja purkavia ja saattavat näin ollen kasvattaa valtion riskejä. Tähän asti työ- ja elinkeinoministeriöltä on tarvittu suostumus toimenpiteille tappion rajoittamiseksi, kun tappion määrä ylittää 3,3 miljoonaa euroa. Jatkossa valtuutta ei rajattaisi yksityiskohtaisesti sitoumuksittain tai käyttökohteittain. Esityksessä myös toiminnan laintasoisista toimialarajoituksista ehdotetaan luovuttavan ja asia jäisi omistajaohjauksen ja yhtiön harkintaan. Valtion laissa säädetty vastuu laajentuisi myös yhtiön velkoihin ja muihin varainhallintaan ja riskiensuojauksiin liittyviin sopimuksiin. Kuten VTV korostaa, Finnvera-konserniin kohdistuvat lainsäädännölliset kontrollit vähenevät ja heikkenevät uudistuksessa merkittävästi. Yhtiön harjoittaman rahoitustoiminnan vaikutukset julkiseen talouteen voivat olla hyvin merkittävät, jos yhtiön rahoitusriskit realisoituvat odotettua suurempina. Ne voivat johtaa ainakin teoriassa yhtiön huomattavaan pääomitustarpeeseen valtion talousarvioon otettavista määrärahoista.

Eduskunnan budjettivallan toteutuminen tulee varmistaa

Perustuslain 3 §:n 1 momentin mukaan eduskunta käyttää lainsäädäntövaltaa ja päättää valtiontaloudesta eli käyttää budjettivaltaa. Perustuslain 82 §:n mukaan valtion lainanoton tulee perustua eduskunnan suostumukseen, josta ilmenee uuden lainanoton tai valtionvelan enimmäismäärä. Valtiontakaus ja valtiontakuu voidaan antaa eduskunnan suostumuksen nojalla. Perustuslain 87 §:ssä säädetään talousarvion ulkopuolisista rahastoista. Lailla voidaan säätää valtion rahaston jättämisestä talousarvion ulkopuolelle, jos valtion pysyvän tehtävän hoitaminen sitä välttämättä edellyttää. Sitoumusten kokonaismäärä on todella huomattava ja niiden kohdentamisesta voitaisiin hallituksen esityksen mukaan tehdä merkittäviä päätöksiä pelkästään ministeriön ja yhtiön tasolla. Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 6 §:n 1 momentin mukaan valtion erityisrahoitusyhtiön sitoumusten määrä saisi olla enintään 50 miljardia euroa, ja yhtiön varainhankintaa varten ottamien valtion vastuulla olevien velkojen määrä saisi olla enintään 20 miljardia euroa. Pykälän 2 momentin mukaan valtion talousarviossa voitaisiin päättää yhtiön ja sen tytäryhtiöiden sitoumusten enimmäismäärien tarkemmasta jaottelusta.

Sitoumusten kokonaismäärä on merkittävästi korkeampi kuin esimerkiksi EU:n rahoitusvälineisiin liittyvissä vastuissa, joiden vaikutusta eduskunnan budjettivaltaan ja valtion mahdollisuuden selviytyä muista sitoumuksistaan perustuslakivaliokunta on useissa lausunnoissaan arvioinut. Ehdotettavat rahoitusvaltuudet ovat mittaluokaltaan erittäin suuret myös suhteessa valtion talousarvioon. Vuoden 2026 talousarvioesityksen kokonaissumma on 90,3 miljardia euroa. Vastuusitoumusten jo osittaisestakin realisoitumisesta voi syntyä valtiolle merkittäviä lisämenoja.

Talousvaliokunta esittää mietinnössään 6 §:n muuttamista siten, että 1 ja 2 momenteissa eriteltäisiin 50 miljardin kokonaisvaltuus kotimaan rahoituksen 10 miljardin, vientitakuiden ja muiden viennin rahoituksen vastuusitoumusten 40 miljardin valtuuteen. Näistä enintään 20 miljardia voi olla korkeariskistä erityisriskinoton valtuutta.

Lainaan, takaukseen ja takuuseen liittyvät vastuut ja riskit eroavat toisistaan, minkä vuoksi ne on myös perustuslain sääntelyssä erotettu toisistaan. Valtiosääntöoikeudellisesti ei ole riittävää, että

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp
Vastalause 2

perustuslain edellyttämä ja eduskunnan budjettivaltaa suojaava suostumus ilmaistaan laissa erityyppisten sitoumusten erittelemättömänä yhteissummana. Valtuutus on annettava erikseen lainanottoon, takauksiin ja takuisiin.

Ehdotettava sääntelytapa tarkoittaa eduskunnan finanssi- ja budjettivallan käytön muuttumista nykyistä selvästi summaarisemmaksi. Ehdotus herättää kysymyksen siitä, miten turvataan eduskunnan asema ja mahdollisuus osallistua vastuusitoumuksia koskeviin päätöksiin eli miten eduskunnan asema ja osallistuminen turvataan riittävästi kaikissa tilanteissa päätettäessä valtiontaloudesta. Perustuslain valtiontaloussäännösten ilmentämiin keskeisiin periaatteisiin kuuluu, että valtion menojen sitominen tavalla, joka rajoittaa eduskunnan harkintavaltaa vuotuisen talousarvion käsittelyssä, edellyttää eduskunnan ennalta antamaa suostumusta. Eduskunnan suostumus voidaan antaa valtuuttavan lain tai talousarviopäätöksen muodossa. Laintasoinen sääntely turvaa eduskunnan budjettivallan varmimmin ja se on lähtökohtana voimassa olevassa Finnvera-lain-säädännössä.

Perustuslakivaliokunnan esityksestä antaman lausunnon (PeVL 47/2025 vp) mukaan: ”1. lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttia tulee muuttaa joko siten, että valtuudesta säädetään huomattavasti tarkemmin, tai valtion talousarviossa päätetään vuosittain rahoitusvaltuuden kokonaismäärästä 6 §:n 1 momentin mukaisen ylärajan puitteissa ja päätöksen osana tällöin päätetään valtuuden jakautumisesta erilaisiin tarkoituksiin kunkin tarkoituksen riski huomioiden.”

Nyt 6 §:än talousvaliokunnan mietinnössä esitettävä tarkennus ei vastaa voimassa olevassa lain-säädännössä edellytettyä tarkkuutta eikä ole muutoinkaan perustuslakivaliokunnan edellyttämä ”huomattava tarkennus” hallituksen esitykseen nähden. **Siksi on välttämätöntä, että sen lisäksi, mitä 6 §:n 1 ja 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, lisätään perustuslakivaliokunnan lausunnossa tarkoitettun mukaisesti 6 § 2 momenttiin seuraava eduskunnan budjettivallan turvaava vaatimus: ”Valtion talousarviossa päätetään yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 1 momentin mukaisten sitoumusten enimmäismäärien tarkemmasta jaottelusta.”** Esitys sisältyy vastalauseen muutosehdotuksiin.

Erityisriskinoton valtuuksien kahdeksan miljardin korotus tulee perustella

Kesäkuun 1. päivä tuli voimaan vientitakuulain (422/2001) muutos, jolla valtion erityisrahoitus-toiminnan kaikkein riskipitoisimman rahoituksen eli ns. erityisriskinoton valtuus nostettiin 8 miljardista eurosta 12 miljardiin euroon. Pääosa erityisriskinotosta on alus- ja telakkatoimialan vastuuta. Hallituksen esityksessä HE 23/2025 vp todettiin, että erityisriskinoton vastuumäärä oli esitystä helmikuussa 2025 annettaessa 3,7 miljardia. Kahdeksan miljardin valtuudesta oli siis käyttämättä 4,3 miljardia. Perusteluksi valtuuden nostolle esitettiin erityisesti tulevien risteilijäkauppojen tarpeet. Nyt valtion vuoden 2026 talousarviossa esitetään erityisriskinoton valtuuden nostamista edelleen 12:sta 20 miljardiin. Tiedossa ei ole, paljonko nykyisestä 12 miljardin valtuudesta on käyttämättä, mutta on selvää, että koko valtuus ei ole voinut tulla käyttöön. Valtuuden edellisestä korotuksesta on kulunut vain noin puoli vuotta. Valtuuden kahdeksan miljardin korotusta ei perustella valtion vuoden 2026 talousarvioehdotuksessa eikä tässä hallituksen esityksessä (HE 64/2025 vp). Eduskunnan ei ole perusteltua antaa talousarviossa tai lakimuutoksella uutta kahdeksan miljardin valtuutta ilman asianmukaisia perusteluja. **Näin ollen 1. lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttia tulee muuttaa joko siten, että valtuudesta säädetään huomattavasti tarkemmin, tai valtion talousarviossa päätetään vuosittain rahoitusvaltuuden kokonaismäärästä 6 §:n 1 momentin mukaisen ylärajan puitteissa ja päätöksen osana tällöin päätetään valtuuden jakautumisesta erilaisiin tarkoituksiin kunkin tarkoituksen riski huomioiden.**

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp
Vastalause 2

dotuksen 10 §:n ja 11 §:n mukainen erityisriskinoton valtuus tulee pitää nykyisellään. Tästä tulee säätää 6 § 1 momentissa, kuten vastalauseen muutosehdotuksessa esitetään.

Suomalaisen intressin määritelmää on täsmennettävä ulkomaisen halpatyön hyväksikäytön estämiseksi

Julkisessa vientitakuu- ja vienninrahoitustoiminnassa tulee ottaa huomioon, miten vientikauppa hyödyttää Suomen kansantaloutta eli miten ns. suomalainen intressi toteutuu. Suomalaisen intressin toteutuminen on edellytyksenä rahoituksen toteutumiselle. Finnveran tulee vienninrahoitustoiminnassaan noudattaa sitä sääntelevien lakien ohella OECD:n sopimuksia ja ehtoja. Kansainvälisen vientiluottosopimuksen ohella viennin rahoitusta sääntelevät myös mm. vastuullisuutta koskevat OECD:n ohjeet.

Finnveran vientitakuut ja vientitakaukset sekä erityistakaukset olivat kesäkuun 2025 lopussa 22,2 miljardia. Tästä alus- ja telakkatoimialaan liittyneet vastuut olivat 51 prosenttia. Alus- ja telakkatoimialan työllistävä vaikutus on hyvin merkittävä. Alihankintaverkostoissa on jopa 1200 yritystä, jotka työllistävät kymmeniä tuhansia työntekijöitä. Esimerkiksi Turun telakalla on päivittäin työssä useita tuhansia työntekijöitä, valtaosa heistä on alihankkijoiden palveluksessa.

Suomalaisilla telakoilla, kuten muussakin teollisuudessa, rakennuksilla ja palveluissa, on vuosikausien ajan käytetty systemaattisesti hyväksi ulkomaista halpatyövoimaa. Finnveran rahoittaman alus- ja telakkatoimialan alihankintaverkostoissa paljastuu jatkuvasti vakavia ulkomaisen halpatyövoiman hyväksikäyttötapauksia. Tapauksilla on yhteyksiä järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Ilmiö ei ole uusi eikä marginaalinen, vaan pitkään jatkunut ja laaja. Riittämätön valvonta paljastaa hyväksikäytöstä — lakien ja työehtosopimusten rikkomuksista — vain jäävuoren huipun.

Rahoitettavan elinkeinotoiminnan tulisi olla yhteiskunnallisesti vastuullista. Rahoituksen vastineeksi on suomalaisen intressin toteuduttava ja tähän tulisi sisältyä myös ehdoton velvollisuus työehtojen polkemisen ja väärinkäytösten estämiseen. Yritysten, jotka ovat rahoituksen piirissä tulee noudattaa voimassa olevia työehtosopimuksia, huolehtia työsuojelusta ja työlaainsäädännön noudattamisesta. Suomalaisen intressin toteutumisen varmistamiseksi ja Finnveran rahoituksien vastineeksi tulee edellyttää tinkimätöntä tilaajavastuun toteutumista ja väärinkäytösten, laittomuuksien ja halpatyön kitkemistä alihankintaverkostosta.

Alus- ja telakkatoimialalla laajalle levinneen ja jo vuosikymmeniä jatkuneen ulkomaisen halpatyövoiman hyväksi käyttäminen tulisi estää. Tästä syystä **1. laki ehdotuksen 8 § 2 momenttiin tulee lisätä vastalauseen muutosehdotuksen mukainen velvoite suomalaisten työehtojen noudattamisen varmistamisesta rahoitettavan elinkeinotoiminnan piirissä, mukaan lukien alihankintaverkostot.**

Lakiesityksen 8 §:ssä säädettäisiin lakiesityksen perustelujen mukaan suomalaista intressiä koskevasta vaatimuksesta rahoituksen myöntämisen edellytyksenä nykyistä väljemmin ja yleisemmällä tasolla. Tämä ei ole hyväksyttävää. Muutos heikentää sääntelyn täsmällisyyttä ja ohjautuvuutta. Suomalaisen intressin määrittelyä tulee päin vastoin täsmentää niin, että kymmenien mil-

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp
Vastalause 2

jardien vastuut hyödyttävät Suomen kansantaloutta, julkista taloutta ja suomalaista yhteiskuntaa ja suomalainen intressi toteutuu.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että 2.—6. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 6 ja 8 § muutettuina (Vastalauseen muutosehdotukset) ja

että hyväksytään kolme lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

1. Laki valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä.

6 §

Rahoitusvaltuudet

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden tarkoitettujen sitoumusten määrä saa olla enintään 50 miljardia euroa, josta:

- 1) kotimaan rahoituksen lainojen, takausten ja muiden vastuusitoumusten valtuuden osuus on enintään 10 miljardia euroa;
- 2) vientitakuiden valtuuden osuus on enintään 40 miljardia euroa; ja
- 3) muiden vienninrahoituksen vastuusitoumusten valtuuden osuus on enintään 40 miljardia euroa.

Kohtien 2 ja 3 mukaiset valtuudet eivät kuitenkaan saa olla yhteensä enempää kuin 40 miljardia euroa. Enintään ~~20~~ 12 miljardia euroa edellä 1, 2 ja 3 kohdissa tarkoitetuista valtuuksista voi olla 10 §:n ja 11 §:n mukaisissa menettelyissä päätettyä rahoitusta.

Yhtiön 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua varainhankintaa varten valtion antamien erillisten takaussitoumusten pääomien yhteismäärä saa olla enintään 20 miljardia euroa, josta lyhytaikaisten velkojen pääomien määrä saa olla enintään 3 miljardia euroa. Sen lisäksi yhtiöllä saa olla valtion vastuulla olevien velkojen pääomalle laskettavia korkoja ja riskien suojaamiseksi tarpeellinen määrä velkoihin liittyviä koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimuksia ja muita vastaavia suojausjärjestelyjä. Valtion talousarviossa päätetään yhtiön ja sen tytäryhtiöiden 1 momentin mukaisten sitoumusten enimmäismäärien tarkemmasta jaottelusta.

(3—4 mom. kuten TaVM)

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2025 vp
Vastalause

8 §

Suomalainen intressi

(1 mom. kuten TavM)

Suomen taloudellisen kehityksen edistämistä arvioitaessa tulee ottaa huomioon rahoitusjärjestelyn myönteiset vaikutukset kansantalouteen, työllisyyteen, julkiseen talouteen, ympäristöön, rahoitettavaan toimintaan tai suomalaisen yrityksen toimintaedellytyksiin taikka muihin näihin rinnastettaviin seikkoihin. **Lisäksi rahoitettavaa elinkeinotoimintaa, alihankinta mukaan lukien, tulee arvioida työehtojen, työolosuhteiden ja muun yhteiskuntavastuun kannalta.**

(3—4 mom. kuten TaVM)

— — — — —

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto antaa eduskunnalle esityksen valtion erityisrahoitustoimintaa koskevan lainsäädännön uudistamisesta siten, että eduskunnalle perustuslaissa kuuluvaa valtaa päättää valtion varoista vahvistetaan.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy viipymättä toimiin korkeariskisimmän eli ns. erityisriskinoton valtuuksien ja toteutuneiden vastuiden läpinäkyvyyden parantamiseksi, mukaan lukien kahdeksan miljardin euron valtuuden korotuksen perusteleminen eduskunnalle.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy viipymättä toimiin sen varmistamiseksi, että valtion erityisrahoituksen piirissä toimivat yhtiöt — laivanrakennusteollisuudessa ja muilla toimialoilla — noudattavat lakeja- ja työehtosopimuksia alihankintaketjuissaan.*

Helsingissä 4.12.2025

Johannes Yrttiaho vas